EDEBİYAT

Türk Edebiyatında

BÛSÎRÎ'NİN KASÎDE-İ BÜRDE'Sİ

CİLT 2: METİNLER

EDİTÖR: **BÜNYAMİN AYÇİÇEĞİ**

DBY | dünbugün yarın

“**dün**”den öğrendiklerinle
“**bugün**”ü yaşamak
“**yarın**”ları aydınlatır.

TÜRK EDEBİYATINDA
BÛSÎRÎ'NİN KASÎDE-İ BÜRDE'Sİ CİLT 2: METİNLER

© 2024, DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI™
Tüm hakları saklıdır. Kaynak gösterilerek tanıtım amacıyla ve araştırma için yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir şekilde kopya edilemez, elektronik ve mekanik yolla çoğaltılıp, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

DBY: 386
Edebiyat: 200

ISBN 978-625-6063-11-2 (2.c)
978-625-6063-09-9 (tk)

Sertifika No: 52315

Birinci Basım: İstanbul, 2024

Yazarlar:
Bünyamin Ayçiçeği, Mücahit Kaçar, Hamza Koç
Kenan Mermer, Sadık Yazar

Kitap Editörü:
Bünyamin Ayçiçeği

Dizi Editörü:
Furkan Öztürk

Yayın Yönetmeni:
İrfan Güngörür

Baskı Hazırlık:
DBY Ajans

Baskı/Cilt:
Meteksan Matbaacılık ve Teknik Sanayi Tic. A.Ş.
(Sertifika No: 46519)

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI / Library Cataloging-in-Publication Data (CIP)
Türk Edebiyatında Bûsîrî'nin Kasîde-i Bürde'si Cilt 2: Metinler
Yazarlar: Bünyamin Ayçiçeği (Doç. Dr.), Mücahit Kaçar (Prof. Dr.), Hamza Koç (Doç. Dr.), Kenan Mermer (Doç. Dr.), Sadık Yazar (Prof. Dr.), Editör: Bünyamin Ayçiçeği (Doç. Dr.)
İstanbul : DBY Yayınları, 2024.
388 s. ; 16,0 x 23,5 cm ___ (DBY Yayınları ; No. 386)
ISBN 978-625-6063-11-2 (2.c) 978-625-6063-09-9 (Tk)
1- Edebiyat 2- Klasik Türk Edebiyatı 3- Kasîde

DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI
Ankara Caddesi, Ünal Han No: 21/4
Cağaloğlu, Eminönü - Fatih / İstanbul
www.dby.com.tr • dby@dby.com.tr
Tel.: +90 212 526 98 06

EDEBİYAT

Türk Edebiyatında

BÛSÎRÎ'NİN KASÎDE-İ BÜRDE'Sİ

CİLT 2: METİNLER

Editör: **Bünyamin Ayçiçeği**

Bölüm Yazarları:
Bünyamin Ayçiçeği • Mücahit Kaçar • Hamza Koç
Kenan Mermer • Sadık Yazar

BÜNYAMİN AYÇİÇEĞİ, 8 Mart 1976 tarihinde İstanbul'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini İstanbul'da tamamladı. 1998'de Marmara Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun oldu. Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalında *Sarı Abdullah Efendi'nin Hayatı, Eserleri ve Gülşen-i Râz Adlı Mesnevîsinin Transkripsiyonlu Metni* adlı yüksek lisans teziyle 2001 yılında bilim uzmanı unvanını; 2014 yılında Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalında *Behiştî Ahmed Sinan'ın (ö. 917/1511-12?) İskender-nâme'si (İnceleme-Metin)* adlı teziyle de bilim doktoru unvanını aldı. 1998-2014 yılları arasında Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği yaptı. 2012-2014 yılları arasında Kuveyt'te Türk Büyükelçiliğinde Türkçe okutmanı olarak görev yaptı. 2014 yılında, hâlen görev yapmakta olduğu İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Türk İslam Edebiyatı Ana Bilim Dalında çalışmaya başladı. 18.11.2020 tarihinde klasik Türk edebiyatı alanında doçent oldu. Evli ve bir kız babası olan yazarın özellikle dinî-edebî metinlerle ilgili bilimsel çalışmaları bulunmaktadır. İletişim: *bunyamin.aycicegi@istanbul.edu.tr*

MÜCAHİT KAÇAR, 1980 yılında Batman'da doğan Mücahit Kaçar, ilk ve orta öğrenimini Bitlis'te tamamladıktan sonra 1999 senesinde Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne kaydoldu. 2003 yılında mezun olduğu bu bölümde Araştırma Görevlisi olarak çalışmaya başladı ve Yüksek Lisans programından "Fuzûlî ve Şeyh Gâlib'in İslâmi Kaynaklı Sözler Bakımından Karşılaştırılması" isimli teziyle 2006 yılında mezun oldu. Aynı yıl İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı'nda başladığı doktora eğitimini 2010 yılında "İbni Kemâl Dîvânı'nın İncelenmesi (Nazım Bilgisi – Belâgat – Üslûp ve Dil Özellikleri - Muhtevâ)" isimli teziyle tamamladı. 2013'te doçent, 2018'de profesör oldu. 2011-2015 yılları arasında Karadeniz Teknik Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde, 2015-2018 yılları arasında da Amasya Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde öğretim üyesi olarak çalışan Mücahit Kaçar, 2018-2019 yılları arasında bir yıllığına görevlendirildiği Mardin Artuklu Üniversitesi'nde Rektör Yardımcılığı ve Edebiyat Fakültesi dekanlığı görevlerinde bulundu. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde öğretim üyesi olan Mücahit Kaçar, evli ve iki kız babasıdır. İletişim: *mucahit.kacar@istanbul.edu.tr*

HAMZA KOÇ, Trabzon'un Akçaabat ilçesinde doğdu. İlk ve orta öğrenimini Trabzon'da tamamladı. 2006 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Giresun Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun oldu. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde *16. Yüzyılda Yazılmış Bir Behrâm-ı Gûr Mesnevisi I, İnceleme-Edisyon Kritikli Metin* adlı teziyle yüksek lisansını (2010), Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde *Nizâmî'nin Dört Mesnevisinin Mensur Tercümesi [Heft Peyker, İskendernâme, Hüsrev ü Şîrîn, Leylâ vü Mecnûn, İnceleme-Edisyon Kritikli Metin]* adlı teziyle de doktorasını (2016) tamamladı. 2006-2013 yılları arasında Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda ve bazı özel öğretim kurumlarında Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenliği yaptı. 2013'te Giresun Üniversitesi Rektörlük Türk Dili Bölümüne öğretim görevlisi olarak atandı. 2016 yılından itibaren aynı üniversitenin Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. İletişim: *hamza.koc@giresun.edu.tr*

KENAN MERMER, 1978 Kasım'ı İstanbul'da doğdu. İlköğrenimini Fatih'te, ortaöğrenimini Üsküdar'da, lisans eğitimini Ankara Üniversitesi (İlâhiyat Fakültesi)'nde (2002) tamamladı. Yüksek lisansını (2004) ve doktorasını (2010) Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İslâm Tarihi ve Sanatları Bölümünde (Türk-İslâm Edebiyatı) yaptı. 2005-2011 seneleri arasında farklı liselerde öğretmen olarak görevde bulundu. Ekim 2011 itibarıyla Sakarya Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Türk-İslâm Edebiyatı A.B.D.'de Yrd. Doç. Dr. olarak başladığı görevine 2018'den beri Doçent olarak devam etmektedir. Yayımlanmış telifleri, ulusal ve uluslararası makale ve tebliğleri vardır. Farklı seviyelerde olmakla birlikte, İngilizce, Farsça ve Arapça hakkında malumat sahibidir. Evlidir; Kerem Ali, İbrahim ve Alparslan isminde üç oğlu vardır. İletişim: *kmermer@sakarya.edu.tr*

SADIK YAZAR, İstanbul Medeniyet Üniversitesi'nde Klasik/Eski Türk (Osmanlı) Edebiyatı alanında öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. *Seyyid Şerîfî Mehmed Efendi; Hayatı, Divanı ve Hilyesi* başlıklı yüksek lisans çalışmasını 2006 yılında, *Anadolu Sahası Klasik Türk Edebiyatında Tercüme ve Şerh Geleneği* başlıklı doktora çalışmasını ise 2011 yılında İstanbul Üniversitesi'nde tamamladı. Osmanlı edebiyatının farklı yönleri üzerine makaleleri ve kitapları yayımlanan Yazar'ın çalışmaları; yazma eser kültürü, yazma eserlerin tenkitli neşri, aruz vezni, Osmanlı edebiyatında yazı türleri, hükümnâmeler ve otobiyografik metinler gibi konular üzerinde yoğunlaşmaktadır. Ancak asıl uzmanlık alanı Arapça ve Farsçadan Osmanlı Türkçesine yapılan tercümeler olup son dönem çalışmalarını bu alanda yoğunlaştırmıştır. İletişim: *zyazar@gmail.com; sadik.yazar@medeniyet.edu.tr*

Kitapta yer alan görseller ve eserlerin tıpkıbasım sayfalarına dijital platformlar üzerinden kolayca erişim sağlanabilmesi için QR Kod uygulaması kullanılmıştır.

İçindekiler

Ön Söz.....9

Prof. Dr. Ali İhsan Öbek'in Kitabın Yazılışına Düştüğü Tarih..... 14

İbrâhîm b. Süleymân el-Ankaravî'nin Kasîde-i Bürde Şerhi..... 17
Mücahit Kaçar

Le'âlî Mahlaslı Seyyid Ahmed b. Mustafâ'nın Kasîde-i Bürde Şerhi..... 79
Sadık Yazar

Suna ve İnan Kıraç Vakfı Yazmalar Koleksiyonu
ŞR 263 Numarada Kayıtlı Satır Altı Kasîde-i Bürde Tercümesi..... 255
Bünyamin Ayçiçeği

Satır Altı Kasîde-i Bürde Tercümesi..... 283
Bünyamin Ayçiçeği

Süleymaniye Yazma Eserler Kütüphanesi, Mihrişah Sultan Bölümü, 175
Numarada Kayıtlı Satır Altı Kasîde-i Bürde Tercümesi..... 307
Kenan Mermer

Türâbî'nin Manzum Kasîde-i Bürde Tercümesi 331
Hamza Koç

Abdullah Salâhî-i Uşşâkî'nin Kasîde-i Bürde Tercümesi ve Tahmisi 345
Hamza Koç

Safâyî Mustafa b. Ali'nin Manzum Kasîde-i Bürde Tercümesi 375
Hamza Koç

Kaynakça 385

Ön Söz

Türk edebiyatında dinî eserler içinde Hz. Peygamber'le ilgili olanlar büyük bir yekûn teşkil etmektedir. Hazırlanan müstakil kitapların kapladığı hususî sahayla beraber hemen hemen tüm divanlarda, mesnevîlerde ve farklı şekilde-türde kaleme alınmış divan edebiyatı dairesindeki her eserde, Hz. Peygamber'i konu edinen kısa ya da uzun parçalar bulunmaktadır. Özellikle Türk milleti bunu, Hz. Muhammed'e duyduğu muhabbet ve hürmetin bir gereği, şefaat arzusunun gerçekleşmesi için bir yol olarak görmüştür. İslam'ın ilk dönemlerinden başlayarak Rasûlullah'ı anlatan ve O'nun şahsında tecessüm eden davayı, yolu savunan; varlığının bir müslüman için ne ifade ettiğini mısralara döken şairler bulunmaktadır. "Hz. Peygamber'in şairleri" diyebileceğimiz bu sahabeler, İslam davasının yüce sesli savunucusu olmuşlardır. Abdullah bin Revâha (ö. 629), Kâ'b bin Züheyr (ö. 645?), Hassân bin Sâbit (ö. 680?) bu sahabelerden sadece birkaçıdır. Arap toplumunda şiirin ne kadar önemli olduğu, şairin de o dönemin medya vazifesini üstlendiği malumdur. Bu nedenle Hz. Peygamber Hassân bin Sâbit için, onun şairlik kabiliyeti ve ilhamı Cebrail tarafından teyit ediliyor/destekleniyor, diye buyurmuş ve onun için dua etmiştir.

Bürde; aba, hırka demektir. Kâ'b bin Züheyr, hâlini arz ederek Hz. Peygamber'den af dilediği, O'nu ve sahâbeleri medhettiği meşhur şiirini okuduğu esnada şu beyte gelince, Hz. Peygamber hırkasını çıkarıp Kâ'b'ın omuzlarına bırakmış, sonrasında kaside "*Bürde kasidesi*" olarak şöhret bulmuştur:

İnne'r-rasûle le-nûrun yüstedâ'u bi-hî
Muhammedün min suyûfi'llâhi meslûlu

"Peygamber Allah'ın öyle bir yalın kılıcıdır ki karanlıkta kalanlar onun aydınlığı ile yol bulur."

Şiirin mütercimlerinden olan Sezai Karakoç (1933-2021), bu sahneyi şöyle resmeder: "O, sözün gerçek sahibinin elinden hırkasını giydi. Cebrail'in, kelam meleğinin dokunduğu bir hırka giydi. Peygamber, O'nun üstüne hırkasını atarak koşuyu bitiren birinci atların üstüne atılan örtülerden bir örtü atmış oldu bu fikir ve sanat koşucusunun üstüne. Ve O'nu bu örtü, Peygamberlik rahmetiyle, şefkatiyle, sevgisiyle bürüdü. Ve Kâab bin Züheyr'in şahsında, kendini mutlak'a adayanların bütününü bürüdü (2014, 11-12)."

Rasûlullah'ın kendi hırkasını hediye ederek şairi taltif etmesi, sonraki dönemlerin "câize"lerine de gerekçe teşkil etmiş, Kâ'b'ı bürüyen hırka, takipçisi pek çok şairi de bürümüştür. Bunlardan biri ve bu çalışmanın sebebi Bûsîrî (ö. 1297?) de hırkanın bürüdüklerindendir. Bu hadise gerçekleştikten takriben 600 sene sonra İmâm Bûsîrî bir na't yazacak ve bu şiir de "*Bürde*" adıyla anılacaktır. Nasıl ki Kâ'b bin Züheyr, Bürde'nin altında ölümden kurtulup ebedî bir hayata kavuştuysa Bûsîrî de na'tını yazarak Hz. Peygamber'in Bürde'sine bürünüp maddî manevî hastalıklardan kurtulacaktır. Böylece kaside; hastalıklardan kurtulma, şifa bulma anlamına gelen *Bür'e* ismiyle de şöhrete kavuşacaktır.

Bûsîrî'nin *Bürde*'sini, "Bürüyen Kaside" adıyla tercüme eden Sezai Karakoç, bu şiiri ancak Peygamber âşığı ve O'nun yolunun çilelisi bir şairin hissedebileceği şu cümlelerle tarif eder: "Şiir, baştan sona, Peygamberi, O'na bakışı, Kur'an'ı, İslâmı, tam gerçeklik, samimilik, tabiilik, düşünce ve şiir üslûbuyla, en keskin çizgiler ve bir sevgi ve bir saygı loşluğunda, hep en önemli hedeflerden en önemli hedefe yönelerek getiriyor bize. Veya bizi alıp götürüyor. Büyük entellektüelin şiiridir bu. Abstrenin şiiri. Bir insanın iç oluşu, onarımı ve metamorfozu. Kasidenin başından bir duygu gecesine giren adam, biraz sonra ağaç hışırtılarını, sonra yolda geçenlerin seslerini işitir gibi oluyor. Daha sonra gölgelerini görür gibi. Daha sonra, sanki fıstık ağaçlarının arkasından bir ay çıkıyor. Göğün yakasında bir rozet gibi bir ay. Daha sonra Samanyolu. Şiirin sonuna doğru yavaş yavaş ortalık ağarır gibi oluyor. Bir duygu şafağına ve

sabahına çıkarken içimiz gülpembedir, gül kokulu bad-ı saba ile ürpermektedir. Gerçek. Gerçek. Gerçek... Şiir, gerçekten gerçeğe dönüyor; yapmacıktan, geçici olandan hep uzaklaşıyor. Bir iç arınması oluyor. Peygamber, çağların önünde bir hakikat hükümdarı gibi görünüyor. Ve Kur'an, gerçeğin ve güzelin sonsuz prensipleri, solmaz gülü gibi açılıyor. İslâm medeniyetinin orta noktasında, İslâm Tarihinin orta noktasında, İslâm Ülkelerinin orta noktasında, İslâm Düşüncesinin ve İslâm Sanatının orta noktasında, İslâmın dış ve iç çizgilerinin orta noktasında, yüreğimizin orta noktasında, Şiir, hakikatın merkez noktası etrafında dönüyor (2014, 15-16)."

Bûsîrî'nin *Bürde*'sini konu alan bu çalışmamız iki ciltten müteşekkildir. 1. ciltte, Bünyamin Ayçiçeği tarafından yürütücülüğü yapılan ve Tübitak Sobag-Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Destek Grubu tarafından desteklenen, 20/09/2018 tarih ve 166 sayılı toplantıda da sonuç raporu kabul edilen, "Busirî'nin *Kaside-i Bürde*'sinin Geçmişten Günümüze Türkiye Toplumu Üzerindeki Akademik, Sosyal ve Dini Etkileri" adlı projenin metni yer almaktadır. Öncelikle bu projeyi destekleyen Tübitak'ın ilgili birimlerine teşekkür ederim. İlk olarak projede, *Bürde* hakkında yapılan çalışmalar ele alınmıştır. Ardından *Bürde*'nin Türk kültürüne yansıması, şifacılık geleneği içindeki yeri, çeşitli araştırma metotlarıyla incelenmiştir. Son olarak, Süleymaniye Yazma Eser Kütüphanesindeki *Bürde* nüshaları ele alınarak listelenmiştir. Adı geçen projede araştırmacı olarak görev alan (soyadı sırasıyla) Ayşe Ayçiçeği Dinn'e, Nurettin Gemici'ye, Abdurrahman Özdemir'e, Ali Selçuk'a ve Fatih Yaman'a teşekkürü bir borç bilirim. 1. cildin farklı bölümlerine katkı sunan Cihat Ekiz'e, Elif Kurumehmet'e, Murat Necipoğlu'na ve Bürde çalışmalarının hiçbir aşamasında beni yalnız bırakmayıp her zaman destek olan kıymetli kardeşim Hamza Koç'a; projenin yazımı esnasında desteğini esirgemeyen değerli öğrencim ve meslektaşım Aslınur Akdeniz Brehmer'e şükranlarımı sunarım.

Çalışmamızın 2. cildi metinleri kapsamaktadır. Metinleri seçerken her birinin farklı hususiyetleri olmasına dikkat edilmiş, metinlerin sıralanmasında da bu hususiyetler dikkate alınmıştır. İlk sırada, Mücahit Kaçar tarafından hazırlanan "İbrâhîm b.

Süleymân el-Ankaravî'nin Kasîde-i Bürde Şerhi" yer almaktadır. Türk edebiyatında Anadolu Türkçesiyle kaleme alınmış ve sonraki tercümelere, şerhlere öncülük etmiş ilk *Bürde* şerhi olması bakımından Ankaravî'nin eseri oldukça önem arz etmektedir. İkinci olarak Sadık Yazar, kütüphanelerde en çok nüshası bulunan ve *Bürde* literatüründe oldukça önemli bir yeri olan "Le'âlî Mahlaslı Seyyid Ahmed b. Mustafâ'nın Kasîde-i Bürde Şerhi"ni hazırlamıştır. Bu iki şerhin ardından, "satır altı Bürde tercümeleri" literatüründe önem arz eden nüshalar yer almaktadır. Üç tane satır altı *Bürde* tercümesinin ikisi Bünyamin Ayçiçeği tarafından biri de Kenan Mermer tarafından hazırlanmıştır. Son olarak Hamza Koç, her biri farklı hususiyetlere sahip üç manzum metni ortaya koymuştur. Bu cilde katkı sunan kıymetli hocalarım Mücahit Kaçar'a, Sadık Yazar'a, Kenan Mermer'e ve Hamza Koç'a ayrı ayrı şükranlarımı arz ederim.

Bizleri kırmayıp büyük bir lütuf göstererek kitabın yazılışına tarih düşüren kıymetli hocamız Prof. Dr. Ali İhsan Öbek'e ne kadar teşekkür etsek azdır. Her iki ciltte de tarih kıt'ası, ön sözden sonra yer almaktadır.

Kitaplar farklı bölümlerden oluşmakla birlikte ciltlerin sonuna, ilgili cildi kapsayan tek kaynakça hazırlanmış, çalışmanın bütününde İsnad 2. Edisyon atıf sistemine uyulmaya gayret edilmiştir. Nüshaların incelendiği bölümde her eserin ardından, araştırmacılara kolaylık sağlamak maksadıyla, bahsi geçen eserle ilgili yapılan çalışmalar eklenmiştir. Birinci ciltte yer alan kaynakça aynı zamanda, geçmişten bugüne yapılmış *Bürde* çalışmalarını kapsayan bir liste olarak da değerlendirilebilir. Bazı bölümlerde yer alan karekodlar okutularak konuyla ilgili renkli görsellere, yazma metinlere de ulaşılabilir.

Bundan sonra bulunacak yeni metinler ve ulaşılacak yeni bilgiler **kasideiburde.com** internet sitesine yüklenecektir. Böylece bilgiler güncellenebilecektir. Ayrıca bu sitede, Kâ'b bin Züheyr'in *Bürde*'siyle ilgili bir bölüm de bulunacak, farklı metinler de yer alacaktır. Sitedeki Kâ'b bin Züheyr'in *Bürde*'siyle ilgili kısmı, bu konuda önemli bir doktora tezi hazırlayan ve çeşitli yayımları bulunan değerli hocam Dr. Ömer Said Güler düzenleyecektir.

Kıymetli hocam Prof. Dr. Orhan Bilgin'in her zaman tekrar edip bizlere talim ettiği gibi, "Hazret-i Kur'an dışında hiçbir kitap, hatadan vâreste değildir." Diyarbakırlı Said Paşa da tercümesinin mukaddimesinde şöyle der: "İnsan nisyândan hâlî olamaz. Hatâ ve kusurdan münezzeh olan Zât-ı Kibriyâ'dır." Bu sebeple hatalarımıza ve kusurlarımıza af nazarıyla bakılması istirhamımızdır. Kıymetli okuyucularımız tarafından tekliflerin ve tavsiyelerin editöre iletilmesi hâlinde, sonraki baskılar için değerlendirileceğini ifade etmek isteriz.

Son olarak, *Kasîde-i Bürde* için geçmişten bugüne eser ortaya koyan bütün araştırmacıları saygıyla anıyor, bu çalışmanın da faydalı olmasını Cenâb-ı Hak'tan niyaz ediyoruz.

Bünyamin Ayçiçeği
Haziran 2024

Suna ve İnan Kıraç Vakfı Yazmalar Koleksiyonu ŞR 263 Numarada Kayıtlı Satır Altı Kasîde-i Bürde Tercümesi

Bünyamin Ayçiçeği

Doç. Dr., İstanbul Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Türk-İslam Edebiyatı Ana Bilim Dalı,
(bunyamin.aycicegi@istanbul.edu.tr)

Müellifi bilinmeyen satır altı *Kasîde-i Bürde* tercümesi, içinde manzum ve mensur 8 farklı eseri barındıran 101 varaklı bir mecmu'anın 3b-11a sayfaları arasında yer almaktadır. Sonradan bir el, 5a sayfasına hataen 7 yazdığı için mecmuanın sonraki sayfalarına da yanlış numara verilmiştir. Mecmu'ada *Bürde* tercümesinden başka sırasıyla Abdülmecîd-i Sivâsî'nin (ö. 1639) *Kasîde-i Hamriyye*'ye yazdığı manzum tercümenin eksik bir nüshası, 17. yüzyıl müelliflerinden Mîrek Muhammed-i Taşkendî'nin (ö.?) *Şehrî ve Gülî* adlı manzum-mensur eseri, Farsça-Türkçe bir lügat, *Hall-i Müşkilât-ı Sâib-i Şîrâzî* adlı eser, Kâmî'nin (ö. 1724) *Şerh-i Hicv-i Şifâî*'si, Rodosîzâde Mehmed Efendi'nin (ö. 1701-1702) *Şerh-i Kasideteyn-i Örfî-i Şirâzî*'si ve son olarak da manzum *Ahvâl-i Menâfi'-i Tabâyi'-i Vücûd-ı İnsânî* adlı sağlıklı beslenme ve yaşamayla ilgili kısa bir mesnevî bulunmaktadır (Kut vd., 2014, II-III/473-1125).

Satır altı *Kasîde-i Bürde* tercümesi; güzel bir ta'lik hatla, kaynak beyitler surh mürekkeple, açıklamalar genellikle beyitlerin üstüne, yer yer de altına ve derkenarlara siyah mürekkeple yazılmıştır. Son sayfasında 11, diğer sayfalarında 10'ar beyit bulunmaktadır. Metnin müellifi bilinmemesine rağmen kullanılan dil, tercümedeki kelime tercihleri, eklerin kullanımı vb. karinelerle metnin 14. yüzyılın sonunda veya 15. yüzyılda telif edildiği söylenebilir.

Müellif tercümesinde, kaynak beyte kırık mana vermiş, nadiren de olsa açıklanmaya muhtaç yerlerde, tercümenin ötesine geçerek bazı izahlarda bulunmuştur. Koyu olarak gösterilen bazı örnekleri şöyledir:

29. Eni'şteket **(şikāyet itdi)** ḳademāhu **(anuŋ iki ayaḳları)** eḍ-ḍurra **(ḳatılıguŋdan ki)** min-veremi **(şişmekdendür; Ḥażret-i Rasūl'üŋ keşret-i ḳıyām-ı leylden ayaḳları şişdigine işāret ider.)**

30. Taḥte **(altına)** el-ḥicārati **(taşuŋ)** keşḥan **(şol bögriŋi ki)** mütrafe **(nāzik idi)** el-edemi **(derisi; gāhī açlıḳdan mübārek ḳarnına ṭaş bağladığına işāret ider.)**

31. ʿAn nefsihī **(anuŋ żātı içün)** fe-erāhā **(pes ol kimse anlara gösterdi)** eyyemā şememi **(ḳatı yüksekligi; Ḥażret-i Ḥaḳ peyġambere, ṭağları saŋa altun ideyim, didikde peyġamberimiz ḳabūl itmedigine işāret ider.)**

43. Daʿ **(terk eyle)** mā **(şol nesneyi ki)** iddeʿathü **(daʿvā itdiler)** en-naṣārā **(ʿĪsā Peyġamber'üŋ ḳavmi)** fī nebiyyihim **(peyġamberleri ʿĪsā ḥaḳḳında, ʿĪsā Taŋrı'nuŋ oġlı, dimek gibi, Taŋrı ʿĪsā'ya ḥulūl itdi, dimek gibi.)**

55. Ve'l-baḥri **(daḫı deŋiz gibidür)** fī keremin **(keremde; yaʿnī keşret-i intifāʿda deŋiz gibidür)** ve'd-dehri **(zamān gibidür)** fī himemi **(ḳaṣıdlarda; yaʿnī niteki zamān ḥayyiz-i imkānda olan nesnelerüŋ cümlesini ʿālem-i vücūda getürür. Keżālik Ḥażret-i Rasūl ṣallallāhu ʿaleyhi ve sellem müteveccih olup maḳṣūd itdigi nesneleri ḥayyiz-i itmāma irişdirür.)**

57. Min **(çıḳıcıdur)** maʿdeney **(iki nesnenüŋ maʿdeninden ki)** manṭıḳın **(biri sözdür)** minhü **(andan ṣādır olur)** ve mübtesimi **(ve biri gülmekdür; ġaraż, sözini ve dişini incüye teşbīhdür, ṣafā ve revnaḳdur.)**

61. Ke-şemli **(cemʿiyyeti gibi)** aṣḥābi **(yoldaşlarınuŋ)** Kisrā **(Fāris pādişāhı Yezdicerdüŋ ki)** ġayra mülteʾimi **(ayruḳ, bir yire cemʿ olıcı degildür. Yaʿnī ṭāḳ-ı Kisrā yarılup baʿdehū yapılmaḳ müyesser olmadı. Nitekim ʿAcem Şāhı Yezdicerd'üŋ ʿaskeri, Saʿd bin Ebī Vaḳḳāṣ elinde ṣanup baʿdehū anlardan ʿasker cemʿ olmaḳ naṣīb olmadı.)**

101. Mine'l-ʿuṣāti **(yüzler ʿāṣīlerden olduġı ḥālde)** ve ḳad **(ḥāl budur ki taḥḳīḳ)** cāʾūhü **(ol ʿāṣīler Kevşer'e geldiler)** ke'l-ḥumemi **(kömürler gibi olduḳları ḥālde; ʿuṣāt-ı müʾminīn cehennemde yanup kömürler gibi olduḳdan ṣoŋra baʿde'l-ıḫrāc cennetde Kevşer ṣuyına döŋüp yine aġardup insān şekline gireceklerine işāret ider.)**

109. Ve'r-rusli **(daḫı mürsel peyġamberler)** taḳdīme **(ḫalḳuŋ ilerü getürdigi gibi)** maḫdūmin **(ḫıdmet olunan şerīf kimseyi)** ʿalā ḫademi **(ḫıdmetkārlar üzerine leyle-i Miʿrāc'da; ervāḥ-ı enbiyāya Mescid-i Aḳṣā'da imām olduġına işāret ider.)**

130. Aḳlāmuhum **(ol kātiblerüŋ ḳalemleri)** ḫarfe **(yanını)** cismin **(düşmenüŋ gövdesinüŋ)** ġayra münʿacimi **(noḳṭasız oldığı ḥālde; gönderi ḳaleme,**

ṣāḥibini kātibe ve anuŋla ḥāṣıl olan cism-i ʿadūdaki ḍarbı noḳṭaya teşbīh iderler.)

146. Muḥammeden **(Muḥammed'dür)** ve'lhve **(daḫı Ḥażret-i Rasūl)** evfe'l-ḫalḳi **(ḫalḳuŋ cümlesinden artuḳdur)** bi'z̲-z̲imemi **(ʿahd ü vefā itmekde; yaʿnī Ḥażret-i Ḥaḳḳ'uŋ kelāmına işāretdür ki "senüŋ aduŋla o dirilen kimesneye odla ʿaz̲āb itmem."**)

156. Te'tī **(raḥmet gelür)** ʿalā ḥasebi'l-ʿışyāni **(günāhlar ḳadar nice ki)** fi'l-ḳasemi **(ḳısmetlerdedür; yaʿnī herkesüŋ ne ḳadar günāh idecegi rūz-ı ezelde nice muḳadder ise ʿafv olınacaġı daḫı öyle muḳadderdür.**)

Eser, günümüzde yaygın olarak kullanılmayan ve bazısı da eskicil hâle gelmiş kelimelerin kullanılması bakımından da dikkat çekicidir. Bazı örnekleri şöyledir:

2. evmaḍa (yıldıradı), **fi'z̲-z̲almā'i** (ḳaranuda)

4. muḍṭarimi (yalıŋlanıcı)

14. ve lā eʿaddet (daḫı benüm nefsüm yaraḳlamadı)

21. ḥassenet (gökçekledi)

26. estaġfirullāhe (yarlıġama isterim ki Taŋrı'dan)

41. ışṭafāhu (üründüledi)

54. müttesimi (çavlanmışdur)

59. ṭībe (gökcekligini)

64. min ḍarami (yalıŋlanmaḳdan)

66. bāriḳatü (yıldırayıcı)

70. bi'l-ḥaṣā (uvaḳ ṭaşlar ile)

72. iz̲ā (ḳaçan)

73. ve z̲āke … (düşünde daḫı **ulanmaḳ** … yaʿnī Ḥażret-i Rasūl düşünde daḫı **ulanmaḳ** inkār olınacaḳ degildür)

78. temşī … (ancılayın aġaclar ki yüridi)

84. **ḫayri'l-beriyyeti** (ḫalḳuŋ yigregi)

87. **müstelemi** (yapışmışlaruŋ yigregidür)

92. lem-taḳterin (āyāt-ı Ḳur'āniye ḳoşulmadı))

97 ke-mevci'l-baḥri (deŋiz talazları gibidür)

98. ʿacā'ibühā (ṭaŋlanacaḳ yirleri)

100. min ḥarri (ıssısından) **şebimi** (ṣovuḳdur)

105. saʿyen (ayaḳları üzre yilici olduḳları ḥālde)

117. deʿā (oḳudı)

126. ḫayri baʿlin (erlerüŋ yigregi ile)

136. ġayra münḳaṣımi (ṣınmış …)

144. fī beyʿin (ṣatusında)

147. yā zellete (ṭayınmasına)

150. el-ġınā (baylıḳ)

152. Yā ekrame (ey yigregi …)

153. el-kerīmü (kerem issi Taŋrı)

158. metā (ḳaçan)

Tercüme metninde, nadiren de olsa kaynak eserdeki bazı kelimelerin anlamları verilmemiştir. Böyle durumlarda anlam, köşeli parantez içinde tarafımızdan yazılmıştır. Kaynak metin koyu harflerle, tercüme ise parantez içinde verilmiştir. Eserde başlık bulunmamasına rağmen zahriye sayfasında yazan bilgi, birçok tercümede de geçtiği için, eserin başlığı olarak köşeli parantez içinde metne alınmıştır.

Eserde kullanılan Türkçenin güzelliği ve metnin eski Anadolu Türkçesi dönemine ait özellikleri barındırması, ayrıca satır altı ender rastlanan *Bürde* tercümelerinden biri olması eseri, kitabımıza almamızın sebepleri arasındadır. Böylece sayısı birkaçı geçmeyen eski Anadolu Türkçesiyle yazılmış bir *Bürde* tercümesi daha literatüre kazandırılmıştır:

[Terceme-i Ḳaṣīde-i Bürde]

[3b]

1. E min teẕekküri (anduġından mı) **cīrānin** (dostlaruŋı ki) **bi-Ẕī-Selemi** (sākinlerdür Ḥicāz'da)

Mezecte (sen ḳatduŋ) **demʿan** (yaşuŋa) **cerā** (aḳardı) **min muḳletin** (gözden) **bi-demi** (ḳana; yaʿnī gözüŋden ḳanlu yaş aḳıtmaġa sebeb Ḥicāz'da olan dostlaruŋı aŋduġuŋ mıdur?)

2. Em (yoḫsa) **hebbet** (esdi mi) **er-rīḥu** (yil) **min tilḳā'i** (cānib-i) **Kāẓımetin** (Medīne'den)

Ve (ve daḫı) **evmaḍa** (yıldıradı mı) **el-berḳu** (yıldırım) **fi'ẓ-ẓalmā'i** (ḳaranuda) **min İḍami** (İḍam didikleri ṭaġdan ki cibāl-i Medīne'dür)

3. Fe-mā li-ʿayneyke (pes imdi senüŋ) **in-ḳulte** (eger sen diseŋ) **ikfüfā** (aġlamaḳdan vazgel) **hemetā** (daḫı ziyāde olurlar)

Ve mā (daḫı) **li-ḳalbike** (ne oldı senüŋ yüregüŋe) **in-ḳulte** (eger sen diseŋ) **istefiḳ** (ayıl) **yehimi** (dīvāne olur)

4. E yaḥsebü (ṣanur mı) **eṣ-ṣabbu** (ʿāşıḳ) **inne'l-ḥubbe** (taḥḳīḳ sevgü) **münketimün** (gizlenür)

Mā-beyne (ortasında) **münsecimin minhü** (ʿāşıḳuŋ aḳıcı göziyle) **ve muḍṭarimi** (yalıŋlanıcı yüreginüŋ)

5. Lev (eger) **le'l-hevā** (sevgü olmasa) **lem-turiḳ** (sen aḳmazduŋ) **demʿan** (gözyaşı) **ʿalā ṭalelin** (yurdında; yaʿnī maḥbūbuŋ göçüp girdigi yerde)

Ve (daḫı) **lā erıḳte** (sen uyanıḳlıḳ itmezdüŋ) **li-ẕikri** (aŋup) **el-bāni** (bān didikleri aġacı) **ve'l-ʿalemi** (daḫı ṭaġı ki senüŋ sevdügüŋ andadur)

6. Fe-keyfe (pes niçe) **tünkirü** (inkār idersin) **ḥubben** (sevgüyi) **baʿde māşehidet** (şehādet itdiklerinden ṣoŋra)

Bi-hī (ol sevgü) **ʿaleyke** (senüŋ üstüŋe) **ʿudūlü** (ʿādilleri) **ed-demʿi** (gözyaşınuŋ) **ve's-seḳami** (daḫı ḫastalıguŋ)

7. Ve'ṣbete (ve daḫı ṣābit ḳıldıḳdan ṣoŋra) **el-vecdü** (ʿışḳ tasası) **ḫaṭṭey** (iki yazuyı ki) **ʿabratin** (biri gözyaşıdur) **ve ḍanen** (ve biri marażdur)

Miṣle'l-behāri (maraẓuŋ yazusı nergis gibidür ṣarulıḳdan) **ʿalā ḫaddeyke** (senüŋ iki yaŋaġuŋ üstinde) **ve'l-ʿanemi** (daḫı gözyaşınuŋ yazusı ʿanem aġacı gibidür ḳızıllıḳda; yaʿnī iki ʿudūl şāhidler şehādet idüp ḥüccet ibrāz olundıḳdan ʿışḳı nice inkār idersin!)

8. Neʿam (gerçek, inkāra mecāl ḳalmadıġı sebebden ʿışḳa iʿtirāf ider) **serā** (gece eyle geldi) **ṭayfu** (ḫayāli) **men ehvā** (sevdügümüŋ) **fe-errāḳanī** (pes beni uyandırdı)

Ve'l-ḥubbu (ḥāl budur ki) **yaʿteriḍu** (ḳarşular) **el-leẕẕāti** (ṭatluları) **bi'l-elemi** (elemler ile; yaʿnī ʿışḳ kişide leẕẕet ḳomaz ser-be-ser zaḥmetdür)

9. Yā lā'imī (ey beni ḳınayan) **fi'l-hevā** (ol sevgü içün ki) **el-ʿöẕriy** (ʿöẕri ẓāhirdür) **maʿẕiraten** (ḳabūl eyle ʿöẕrini)

Minnī (benden) **ileyke** (saŋa vāṣıldur) **ve lev-enṣafte** (eger sen inṣāf itseŋ) **lem-telümi** (beni ḳınamazdıŋ; yaʿnī sevdigim ḳatı güzeldür, sevenler bī-iḫtiyārdur)

10. ʿAdetke (senden ırağ olsun) **ḥālī** (benüm ḥālüm) **lā sırrī** (benüm sırrum) **bi-müstetirin** (gizlenür degildür)

ʿAni'l-vüṣāti (ḳoġucılardan) **ve lā dā'ī** (daḫı benüm derdüm) **bi-münḥasimi** (kesilür degildür)

[4a]

11. Maḥaḍtenī en-nuṣḥa (sen baŋa pāk ögüt virdiŋ) **lākin lestü esmaʿuhū** (ben ol ögüdi ḳabūl itmedim)

İnne (taḥḳīḳ) **el-muḥibbe** (sevici) **ʿani'l-ʿuẕẕāli** (ḳınayıcılardan ırakdur) **fī ṣamemin** (ṣağırlıḳ içinde olduġı ḥālde)

12. İnnī (taḥḳīḳ ben) **ittehemtü** (yalana ṣaydım) **naṣīḥa'ş-şeybi** (pīrlik ögütcisin) **fī ʿaẕelī** [beni azarlayıp paylaması hususunda]

Ve'ş-şeybü (ḥāl budur ki pīrlik) **ebʿadü** (ḳatı ıraḳdur) **fī nuṣḥin** (ögüdden) **ʿani't-tühemi** (yalana ṣaymaḳdan)

13. Fe-inne (ol sebebden ki taḥḳīḳ) **emmāratī bi's-sūʾi** (yaramaz iş eyle, deyüci nefsim) **me't-teʿaẕet** (ögüt ṭutmadı)

Min cehlihā (bilmedügünden) **bi-neẕīri'ş-şeybi** (ḳorḳular virici pīrlikden) **ve'l-heremi** (daḫı bunamaḳdan)

14. Ve lā eʿaddet (daḫı benüm nefsüm yaraḳlamadı) **mine'l-fiʿli'l-cemīli** (güzel işlerden) **ḳırā** (ḳonuḳlıġı)

Ḍayfin (şol ḳonuġuŋ ki) **elemme bi-re'sī** (indi başıma) **ġayra muḥteşemi** (ḥürmet itmedigi ḥālde; ḳonuḳdan murādı, başınuŋ aġardıġıdur)

15. Lev-küntü aʿlemü (eger ben bile idim) **ennī** (taḥḳīḳ ben) **mā-üvaḳḳıruhū** (anı aġırlayamazın aŋa lāyıḳ ʿamel işlemekle)

Ketemtü (ben gizlerdim) **sirran** (ol gizlü nesneyi) **bedālī** (göründi baŋa) **minhü** (ol ḳonuḳdan) **bi'l-ketemi** (boya ile; yaʿnī ṣaçımı boyar idim)

16. Men lī (kimdür ki baŋa yardım iden) **bi-reddi** (döndürmekden) **cimāḥin** (baŋa uymayan) **min ġavāyetihā** (azmış nefsi)

Ke-mā (niteki) **yuraddü** (döndürülür) **cimāḥu'l-ḫayli** (ṣāḥibine uymayan atlar) **bi'l-lücümi** (uyanlar ile; lücüm, kütüb vezni, licāmuŋ cemʿidür)

17. Fe-lā terüm (pes sen isteme) **bi'l-meʿāṣī** (günāhlar ile) **kesra şehvetihā** (yimesin nefsüŋ istemesini)

İnne'ṭ-ṭaʿāme (taḥḳīḳ yemek) **yuḳavvī** (arturur) **şehvete** (iştihāsını) **en-nehimi** (ḳatı aç olanuŋ; en-nehimi, nūnuŋ fetḥi ve hānuŋ kesri ile taşḥīḥ olunmışdur)

18. Ve'n-nefsü (daḫı nefis) **ke'ṭ-ṭıfli** (küçücük oġlan gibidür) **in-tühmilhü** (eger sen anı ihmāl iderseŋ) **şebbe ʿalā** (yigit olur)

Ḥubbi (sevici olduġı ḥālde) **er-rıḍāʿi** (emmegi; yaʿnī ihmāl itdikce nefis azar) **ve in-tefṭımhü** (eger sen anı memeden kesseŋ) **yenfeṭımi** (kesilür gider)

19. Fa'ṣrif (pes sen döndür) **hevāhā** (nefsüŋ murādını) **ve ḥāẕir** (daḫı sen muḥkem ṣaḳın) **en tüvelliyehū** (nefsüŋ murādını saŋa ḥākim ḳılmaḳdan)

İnne'l-hevā (taḥḳīḳ nefsüŋ murādı) **mā tevellā** (eger ḥākim olursa) **yuṣmi** (fi'l-ḥāl öldürür ḥākim olduġını) **ev yaṣımi** (ya saḳaṭ ider)

20. Ve rāʿihā (daḫı sen nefsi gör) **ve'hye** (ol ḥālde ki nefis) **fi'l-aʿmāli** (ʿamel otlaḳlarında) **sā'imetün** (otlar)

Ve in hiye (daḫı eger nefis) **istaḥlet** (ṭatlu bulursa) **el-merʿā** (otlaġını) **fe-lā tesümi** (otlatma; yaʿnī bir ʿamelinden ḫaṭā idersen anı terk eyle)

[4b]

21. Kem (çoḳ kerre) **ḥassenet** (gökçekledi nefis) **leẕẕeten** (ṭatludur deyü) **li'l-mer'i** (kişiye) **ḳātileten** (öldürici nesneyi)

Min ḥayṣü (anuŋçün ki) **lem-yedri** (bilmedi) **enne's-semme** (taḥḳīḳ zehir vardur) **fi'd-desemi** (yaġlu yemekde; yaʿnī nefsüŋ ḫaṭā itdigi nesnelerüŋ çoġı, nefsi helāk idicidür)

22. Va'ḫşe (daḫı sen ḳorḳ) **ed-desā'ise** (gizlü mekrlerden) **min cūʿin** (gizlenmişdür açlıḳda) **ve min şibeʿin** (daḫı ṭoḳluḳda)

Fe-rubbe (zīrā çoḳ) **maḫmaṣatin** (açlıḳ vardur ki) **şerrün** (yaramaz) **mine't-tuḫami** (ḳatı ṭoḳ olmaḳdan; yaʿnī niçe riyāżet iden kimesne, ʿucbı ve ġurūrı sebebiyle, riyāżet itmeyenden kemdür)

23. Ve'stefriġ (daḫı sen muḥkem dök) **ed-demʿa** (gözyaşını) **min ʿaynin** (ol gözden ki) **ḳad imtele'et** (taḥḳīḳ dolmışdur)

Mine'l-meḥārimi (Ḥaḳ Teʿālā ḥarām itdigi naẓarlardan) **ve'l-zem** (daḫı sen ayrılma) **ḥimyete** (ṣaḳınmalardan) **en-nedemi** (peşīmānlıḳ)

24. Ve ḫālif (daḫı sen muḫālefet eyle) **en-nefse** (nefsine) **ve'ş-şeyṭāne** (daḫı şeyṭāna; yaʿnī ṭarīḳ-i Ḥaḳḳ'ı ezmişlere) **vaʿṣihimā** (daḫı sen anlaruŋ emrini ve nehyini ṭutma)

Ve in hümā (daḫı ol iki) **meḥaḍāke'n-nuṣḥa** (saŋa pāk ögüt iderse) **fe't-tehimi** (sen anları yalan ṣay)

25. Ve lā tuṭiʿ (daḫı sen uyma) **minhümā** (ol ikisine) **ḫaṣmen** (düşmen ṣūretinde olduḳları ḥālde) **ve lā ḥakemen** (daḫı sen anlara uyma, ḫaṣımla senüŋ ortaŋda miyāncı oldıḳları ḥālde)

Fe-ente taʿrifü (zīrā sen bilürsin) **keyde** (mekrini) **el-ḫaṣmi** (düşmenüŋ) **ve'l-ḥakemi** (daḫı miyāncınuŋ; Ḥażret-i ʿAli ile Muʿāviye ortasına ʿAmr bin ʿĀṣ'uŋ itdigi ḫıyānete işāret ider)

26. Estaġfirullāhe (yarlıġama isterim ki Taŋrı'dan) **min ḳavlin** (ol söz sebebi ile) **bi-lā ʿamelin** (ki ʿamelsizdür)

Le-ḳad (taḥḳīḳ vallāhi) **nesebtü** (ben isnād itdim) **bi-hī** (ol ʿamelsiz sözi söylemekle) **neslen** (oġlanı) **li-ẕī ʿuḳumi** (aṣlā oġlı ḳızı olmayan kimesne)

27. Emertüke (ben saŋa işle didim) **el-ḫayra** (iyiligi) **lākin** (ammā) **me'temertü** (ben ḳabūl eyledim) **bi-hī** (ol ḳavli yaʿnī didigim ḫayrı işlemedim)

Ve me'steḳamtü (daḫı ben ṭoġrulıḳ itmedim) **fe-mā** (pes vechi nedür) **ḳavlī le-ke's-teḳimi** (benüm saŋa ṭoġrı ol didigimüŋ)

28. Ve lā tezevvedtü (daḫı ben azıḳ düzmedim) **ḳable'l-mevti** (ölmezden evvel) **nāfileten** (ʿibādetlerden ki farż olmaya)

Ve lem-uṣalli (daḫı ben ḳılmadım) **sivā farḍin** (farż namāzdan ġayrı) **ve lem-eṣumi** (daḫı oruc ṭutmadım farż orucdan ġayrı orucı)

29. Ẓalemtü (ben terk itdim) **sünnete** (dīni yolını) **men** (ol kimsenüŋ ki) **aḥya'ẓ-ẓalāme** (gice uyumayup ʿibādet itdi) **ilā** (aŋa dek)

Eni'şteket (şikāyet itdi) **ḳademāhu** (anuŋ iki ayaḳları) **eḍ-ḍurra** (ḳatılıguŋdan ki) **min-veremi** (şişmekdendür; Ḥażret-i Rasūl'üŋ keşret-i ḳıyām-ı leylden ayaḳları şişdigine işāret ider)

30. Ve şedde (daḫı baġladı) **min seġabin** (açlıḳdan) **aḥşā'ehū** (ḳarnını) **ve ṭavā** (daḫı dürdi)

Taḥte (altına) **el-ḥicārati** (ṭaşuŋ) **keşḥan** (şol bögriŋi ki) **mütrafe** (nāzik idi) **el-edemi** (derisi; gāhī açlıḳdan mübārek ḳarnına ṭaş baġladıġına işāret ider)

[5a]

31. Ve rāvedethü (daḫı anı istedi) **el-cibālü'ş-şümmü** (yüksek ṭaġlar ki) **min ẕehebin** (altundandur)

ʿAn nefsihī (anuŋ ẕātı içün) **fe-erāhā** (pes ol kimse anlara gösterdi) **eyyemā şememi** (ḳatı yüksekligi; Ḥażret-i Ḥaḳ peyġambere, ṭaġları saŋa altun ideyim, didikde peyġamberimiz ḳabūl itmedigine işāret ider)

32. Fe-ekkedet (pes ḳatı eyledi) **zühdehū fī-hā** (peyġamberüŋ dünyāya ʿadem-i raġbetini) **żarūretuhū** (anuŋ dünyāya kemāl-i iḥtiyācı)

İnne (Zīrā taḥḳīḳ) **eż-żarūrate** (iḥtiyāc) **lā taʿdū** (ġālib olmaz) **ʿale'l-ʿışami** (Ḥaḳ Teʿālā'nuŋ ḳulını ṣaḳlamaḳlarına yaramazlardan)

33. Fe-keyfe (pes nice) **tedʿū** (ṭālib ḳılsun) **ile'd-dünyā** (dünyāya) **żarūratü** (kemāl-i iḥtiyācı) **men** (ol kimesnenüŋ)

Levlāhu (eger ol kimesne olmasa) **lem-taḫruc** (çıḳmazdı) **ed-dünyā** (dünyā) **mine'l-ʿademi** (ṣıfat-ı ʿademden ḥāl-i vücūda; *Levlāke levlāk lemā ḫalaḳtü'l-eflāk*, ḥadīşine işāret ider)

34. Muḥammedün (bu didigimiz kimesne Muḥammed'dür) **seyyidü** (ol seyyiddür) **el-kevneyni** (dünyā ile āḫıretüŋ) **ve'ş-şeḳaleyni** (daḫı cin ile insüŋ)

Ve'l-ferīḳayni (daḫı iki ṭā'ifenüŋ) **min-ʿUrbin** (birisi ʿArab'dur) **ve minʿAcemi** (ve birisi ʿArab'dan ġayrısıdur)

35. Nebiyyünā (Muḥammed bizim peyġamberimizdür) **el-āmiru** (ḫayr işleri işledicidür) **en-nāhī** (yaramaz işleri itmeŋ, diyicidür) **fe-lā eḥadün** (pes bir kimesne)

Eberra (ziyāde degildür gerçeklikde) **fī ḳavli lā** (nefy idüp "lā" yaʿnī "yok" deyişde) **minhü** (andan) **ve lā** (daḫı degildür) **neʿami** (iṯbāt idüp "var" deyişde)

36. Hüve (Muḥammed) **el-ḥabībü'lleẕī** (ancaḳ şol sevilmişdür ki) **türcā** (umılur) **şefāʿatuhū** (anuŋ şefāʿati; yaʿnī bizim içün Ḥaḳ'dan ḫayır dilemesi)

Li-külli hevlin (büyük belā içün) **mine'l-ehvāli** (dünyevī ve uḫrevī büyük belālardan ki) **muḳteḥimi** (ḫalḳuŋ içine düşer)

37. Deʿā (daʿvet itdi) **ila'llāhi** (Ḥaḳ yolına) **fe'l-müstemsikūne** (pes yapışanlar) **bihī** (aŋa)

Müstemsikūne (yapışmışlardur) **bi-ḥablin** (bir ipe ki) **ġayri münfaṣımi** (üzülmez)

38. Fāḳa (ġālib oldı) **en-nebiyyīne** (cemīʿ-i peyġamberlere) **fī ḫalḳin** (ẕātda) **ve fī ḫuluḳin** (daḫı ṣıfātda)

Ve lem-yüdānūhu (ve daḫı peyġamberler yaḳın olmadılar) **fī ʿilmin** (aŋa bilmekde) **ve lā kerami** (daḫı yaramazlıḳ idene iyilik idüp sābıḳasız iḥsān itmekde)

39. Ve küllühüm (daḫı peyġamberlerüŋ cümlesi) **min Rasūlillāhi** (peyġamberlerinden Taŋrı'nuŋ yaʿnī Muḥammed'den) **mültemisün** (isteyicilerdür)

Ġarfen (bir avuç) **mine'l-baḥri** (deŋiz gibi ʿilminden) **ev reşfen** (ya bir içim) **mine'd-diyemi** (yaġan yaġmur gibi iḥsānından)

40. Ve vāḳıfūne (daḫı peyġamberler ṭururlar) **ledeyhi** (Muḥammed'üŋ yanında) **ʿinde ḥaddihim** (ṣınurları yanında)

Min noḳṭati (noḳṭası oldıḳları ḥālde) **el-ʿilmi** (ʿilmüŋ) **ev min şekleti'l-ḥikemi** (iʿrābı oldıḳları ḥālde)

[5b]

41. Fe'hve'lleẕī (zīrā Muḥammed şol kimesnedür ki) **temme** (tamām oldı) **maʿnāhu** (anuŋ bāṭını kemāl ile) **ve ṣūratuhū** (daḫı tamām oldı anuŋ ẓāhiri meḥāsin ile)

Ṯümme (andan ṣoŋra) **ıṣṭafāhu** (üründüledi) **ḥabībben** (sevilmiş oldıgı ḥālde) **Bārī** (yaradıcı) **en-nesemi** (insānı)

42. Münezzehün (ıraḳ ḳılınmışdur) **ʿan şerīkin** (ortaḳdan) **fī meḥāsinihī** (güzelliklerde)

Fe-cevheru'l-ḥüsni (pes her güzelligüŋ gevheri ki) **fī-hi** (andadur) **ġayru münḳasimi** (anuŋla āḫir ortasında bulunmış degildür)

43. Daʿ (terk eyle) **mā** (şol nesneyi ki) **iddeʿathü** (daʿvā itdiler) **en-naṣārā** (ʿĪsā Peyġamber'üŋ ḳavmi) **fī nebiyyihim** (peyġamberleri ʿĪsā ḥaḳḳında, ʿĪsā Taŋrı'nuŋ oġlı, dimek gibi, Taŋrı ʿĪsā'ya ḥulūl itdi, dimek gibi)

Va'ḥküm (Ḥükmeyle daḫı sen) **bimā** (anuŋla ki) **şi'te** (sen dilerseŋ) **medḥan** (ögmek yöninden) **fī-hi** (anıŋ ḥaḳḳında) **va'ḥtekimi** (daḫı sen bildügüŋ işle)

44. Ve'nseb (daḫı sen isnād eyle) **ilā ẕātihī** (anuŋ ẕātına) **mā-şi'te** (ol nesneyi ki sen dilerseŋ) **min şerafin** (ululuḳdan)

Ve'nseb (daḫı sen isnād eyle) **ilā ḳadrihī** (anuŋ ḳadrine) **mā-şi'te** (ol nesneyi ki sen dilersin) **min ʿiẓami** (büyüklükden)

45. Fe-inne (zīrā taḥḳīḳ) **faḍle** (artuḳlıġı) **Rasūlillāhi** (Ḥażret-i Muḥammed'üŋ) **leyse** (yoḳdur) **lehū** (ol artuḳluḳ içün)

Ḥaddün (dükenecek yir ki) **fe-yuʿribe** (beyān eyleye) **ʿanhu** (ol artuḳlıġı) **nāṭıḳun** (bir söyleyici) **bi-femi** (aġzıyla)

46. Lev (eger) **nāsebet** (uysa) **ḳadrahū** (anuŋ ḳadrine) **āyātuhū ʿiẓamen** (anuŋ ṭoġrulıġını bildirmek içün gelen nesneler)

Aḥyā (dirilir idi) **ismuhū** (anuŋ adı) **ḥīne yüdʿā** (çaġrıldıġı zamān) **dārise'r-rimemi** (eskimiş kemikleri)

47. Lem-yemteḥinnā (bizi yoḳlamadı) **bimā** (ol nesne ile ki) **taʿye** (yorılur) **el-ʿuḳūlü** (ʿaḳıllar) **bihī** (ol nesne sebebi ile)

Ḥırṣan ʿaleynā (bizi ḳatı ṣaḳındıġı içün) **fe-lem nerteb** (pes biz şek itmedik anuŋ gerçek peyġamber idiginden) **ve lem nehimi** (daḫı biz yaŋılmadıḳ iʿtiḳādımızda)

48. Aʿye (ʿāciz ḳıldı) **el-verā** (ḫalḳı) **fehmü** (bilmek) **maʿnāhu** (anuŋ ḫāṣṣını) **fe-leyse yürā** (pes görünmez)

Li'l-ḳurbi (yaḳında) **ve'l-buʿdi** (daḫı ıraḳda) **fī-hi** (Ḥażret-i Rasūl'üŋ ḥaḳḳında) **ġayru münfeḥimi** (ʿācizden ve sākitden ġayrı)

49. Ke'ş-şemsi (Peyġamber güneş gibidür) **teẓharu** (görinür) **li'l-ʿayneyni** (iki göze) **min buʿudin** (ıraḳdan)

Ṣaġīraten (küçücük olduġı ḥālde) **ve tükillü** (daḫı yoruldur, ḳamaşdırur) **eṭ-ṭarfe** (gözi) **min ememi** (yaḳından baḳıcaḳ; yaʿnī anuŋ ḥaḳīḳatine diḳḳat idenler fehminde ḳāṣır ve idrākinde ʿācizlerdür)

50. Ve keyfe (ve nice) **yüdrikü** (idrāk ider; idemez) **fi'd-dünyā** (dünyāda) **ḥaḳīḳatehū** (anuŋ kemāl-i ḫāṣṣını)

Ḳavmün (şol kimesneler ki) **niyāmün** (uyumışlardur, yaʿnī ġāfillerdür) **tesellev** (ḳanāʿat itmişlerdür) **ʿanhu** (Ḥażret-i Rasūl'den) **bi'l-ḥulumi** (düş ile; yaʿnī düşde ḥāṣıl olan maʿrifet ḳadarı ile)

[6a]

51. **Fe-meblaġu'l-ʿilmi** (pes bizüm bildügümüzüŋ yitdigi yire) **fī-hi** (Ḥażret-i Rasūl ḥaḳḳında budur ki) **ennehū** (taḥḳīḳ Ḥażret-i Rasūl) **beşerun** (ādemīdür)

    Ve ennehū (daḫı ol) **ḫayru** (yigregidür) **ḫalḳi'llāhi** (Taŋrı yaratdıḳlarınuŋ) **küllihimi** (cümlesinüŋ)

52. **Ve küllü āyin** (daḫı ʿalāmetlerüŋe) **etā** (getürdi) **er-ruslü** (peyġamberlerüŋ) **el-kirāmu** (kerīmlerdür) **bihā** (ol ʿalāmetleri)

    Fe-innemā (taḥḳīḳ) **ittaṣalet** (elbetde ulaşdı) **min nūrihī** (Ḥażret-i Rasūl'üŋ nūrından) **bi-himi** (ol peyġamberlere)

53. **Fe-innehū** (taḥḳīḳ pes Ḥażret-i Rasūl) **şemsü fażlin** (kemāl güneşidür) **hüm** (sā'ir peyġamberler) **kevākibühā** (yıldızlarıdur)

    Yuẓhirne (ki gösterirler) **envārehā** (güneş nūrlarını) **li'n-nāsi** (ḫalḳa) **fi'ẓ-ẓulemi** (ḳaranŋularda; medār-ı teşbīh, kevākibüŋ nūrı güneşüŋ nūrındandur, dinilür ḳavli üzeredür)

54. **Ekrim** (neʿaceb kerīmdür) **bi-ḫalḳi** (yaradılışı) **nebiyyin** (şol peyġamberüŋ ki yaʿnī Muḥammed'üŋ ki) **zānehū** (ānı bezemişdür) **ḫuluḳun** (güzel ḫūy)

    Bi'l-ḥusni (güzellikle) **müştemilin** (bürünmişdür ol) **bi'l-bişri** (güleç yüzlülikle) **müttesimi** (anılmış ve çavlanmışdur)

55. **Ke'z-zehri** (Ḥażret-i Rasūl çiçek gibidür) **fī ṭarafin** (yumuşaḳlıḳda) **ve'l-bedri** (daḫı on dördünci gicedeki aydur) **fī şerafin** (ululuḳda)

    Ve'l-baḥri (daḫı deŋiz gibidür) **fī keremin** (keremde; yaʿnī keŝret-i intifāʿda deŋiz gibidür) **ve'd-dehri** (zamān gibidür) **fī himemi** (ḳaṣıdlarda; yaʿnī niteki zamān ḥayyiz-i imkānda olan nesnelerüŋ cümlesini ʿālem-i vücūda getürür. Keẕālik Ḥażret-i Rasūl ṣallallāhu ʿaleyhi ve sellem müteveccih olup maḳṣūd itdigi nesneleri ḥayyiz-i itmāma irişdirür)

56. **Ke-ennehū** (Ḥażret-i Rasūl) **ve'hve ferdün** (yalŋız oldıġı ḥālde) **fī celāletihī** (mehābeti sebebi ile)

    Fī ʿaskerin (leşker içinde gibidür) **ḥīne telḳāhu** (sen aŋa buluşduġuŋ zamānda) **ve fī ḫaşemi** (daḫı müteʿalliḳāt ve ḫidmetkārlar içinde gibidür; kemāl-i mehābetine işāretdür)

57. **Ke-ennemā** (ṣanuram) **el-lü'lü'ü** (şol incü gibi) **el-meknūnu** (gizlenmişdür) **fī ṣadefin** (ṣadef içinde)

    Min (çıḳıcıdur) **maʿdeney** (iki nesnenüŋ maʿdeninden ki) **manṭıḳin** (biri sözdür) **minhü** (andan ṣādır olur) **ve mübtesimi** (ve biri gülmekdür; ġaraż, sözini ve dişini incüye teşbīhdür, ṣafā ve revnaḳdur)

58. Lā ṭībe (bir güzel ḳoḳu yoḳdur) **yaʿdilü** (berāber ola) **türben** (ṭopraġa ki) **ḍamme** (cemʿ eylemişdür) **aʿẓumehū** (anuŋ kemiklerini)

Ṭūbā (cennetdeki Ṭūbā aġacı ḥāṣıldur) **li-münteşıḳin** (ol kimesne içün ki ḳoḳu alur) **minhü** (ol ṭopraḳdan) **ve mülteşimi** (daḫı ṭopraġı öper)

59. Ebāne (iẓhār idüp açdı) **mevliduhū** (anuŋ ṭoġdıġı zamān) **ʿan ṭībi** (pākligini) **ʿunṣurihī** (anuŋ aṣlınuŋ)

Yā (Ey ʿāḳıl olanlar, temāş idiŋ) **ṭībe** (gökcekligini) **mübtede'in minhü** (anuŋ evvelinüŋ) **ve muḫtetemi** (ve āḫırınuŋ)

60. Yevmün (anuŋ ṭoġdıġı zamān bir zamāndur ki) **teferrase** (ferāsetle bildi) **fī-hi** (ol zamānda) **el-fürsü** (bilād-ı Fāris ḳavmi ki) **ennehüm** (taḥḳīḳ anlara)

Ḳad ünẕirū (ḳorḳutmaḳ vechiyle ḫaber virdiler) **bi-ḥulūli'l-bü'si** (anlara belā ve ġam iner) **ve'n-niḳami** (daḫı ʿaẕāblar iner)

[6b]

61. Ve bāte (daḫı ol zamānda giceledi) **eyvānu** (ṣuffesi) **Kisrā** (Fāris pādişāhı Nūşirvān'uŋ) **ve'hve munṣadıʿun** (şol ḥālde ki ol ṣuffenüŋ ṭāḳı yarılmışdur)

Ke-şemli (cemʿiyyeti gibi) **aṣḥābi** (yoldaşlarınuŋ) **Kisrā** (Fāris pādişāhı Yezdicerdüŋ ki) **ġayra mülte'imi** (ayruḳ, bir yire cemʿ olıcı degildür. Yaʿnī ṭāḳ-ı Kisrā yarılup baʿdehū yapılmaḳ müyesser olmadı. Nitekim ʿAcem Şāhı Yezdicerd'üŋ ʿaskeri, Saʿd bin Ebī Vaḳḳāṣ elinde ṣanup baʿdehū anlardan ʿasker cemʿ olmaḳ naṣīb olmadı.)

62. Ve'n-nāru (daḫı ol zamānda Fürs'üŋ biŋ yıldan berü ḥıfẓ idüp ʿibādet itdikleri āteş) **ḫāmidetün** (sönmişdür) **el-enfāsi** (anuŋ nefesleri yaʿnī vücūdı gitdi) **min esefin** [esef ve tasadan]

ʿAleyhi (ḳavm-i Fâris'üŋ üstüne) **ve'n-nehrü** (daḫı ol Furāt deresi) **sāhī** (yaŋılmışdur) **el-ʿayni** (anuŋ gözi) **min sedemi** (ḥayretinden; Ḥażret-i Rasūl ṭoġduġı gice nār-ı Mecūs söyünüp mā-ı Furāt aḳageldigi yiri ḳayup āḫır yire aḳdıġına işāret vardur)

63. Ve sā'e (daḫı ol zamānda) **sāvete** (tasalandırdı Sāve nehrinüŋ ḳavmini) **en ġāḍat** (yire geçmesi) **büḥayratuhā** (Sāve'nüŋ deŋizcigi)

Ve rudde (daḫı ol zamānda döndi) **vāriduhā** (ol deŋizcige ṣu almaġa varan kimesne) **bi'l-ġayẓi** [öfkeyle] **ḥīne ẓamī** [susuz olduklarında] Ṣuṣadıġı çaġda leyle-i mīlādda Sāve yanındaki gölüŋ yire geçüp eṭrāfındaki maʿmūrenüŋ ḫarābına işāret ider.

64. Ke'enne (Ṣanuram ki) **bi'n-nāri** (ol āteşde ḥāṣıl oldı) **mā** (nesne ki) **bi'l-mā'i** (ol ṣuda var idi) **min belelin** (yaşlıḳdan)

Ḥüznen (tasası sebebi ile; yaʿnī āteş ġamından yanup anuŋla söyündi) **ve bi'l-mā'i** (ol ṣuda ḥāṣıl oldı) **mā** (nesne ki) **bi'n-nāri** (ol āteşe var idi) **min ḍarami** (yalıŋlanmaḳdan)

65. Ve'l-cinnü (daḫı ol zamānda ṭā'ife-i cin) **tehtifü** (çaġırdı; Ḥażret-i Rasūl'üŋ -ṣallallāhu ʿaleyhi ve sellem- ṣıdḳ-ı nübüvvetine delālet ider nesneler ile) **ve'l-envāru** (daḫı Ḥażret-i Rasūl'üŋ vücūd-ı şerīfindeki nūrlar) **sāṭıʿatün** [parıldadı]

Ve'l-ḥaḳḳu (daḫı ol zamānda ḥaḳ) **yeẕharu** (görinürdi) **min maʿnen** (umūr-ı maʿḳūleden) **ve min** (ve daḫı) **kelimi** (umūr-ı maḥsūseden)

66. ʿAmū (kāfirler kör oldılar) **ve ṣammū** (daḫı ṣaġır oldılar) **fe-iʿlānu** (pes ifşāsı) **el-beşā'iri** (sevindirici ḫaberlerüŋ) **lem**

Tüsmaʿ (işidilmedi; yaʿnī kāfirler ḳabūl itmedi, sevinecek sözleri ki işiddiler) **ve bāriḳatü** (yıldırayıcı) **el-inẕāri** (ḳorḳudıcı ḫaberlerüŋ) **lem-tüşemi** (görülmedi; yaʿnī kāfirler iltifāt itmedi, berḳa beŋzer ḳorḳı virici ḫaberlere)

67. Min baʿdi (kāfirlerüŋ görmeyüp işitmedikleri andan ṣoŋra idi ki) **mā-aḫbara** (ḫaber virdi) **el-aḳvāme** (ol kāfirlere) **kāhinühüm** (anlarıŋ ġaybden ḫaber viricisi)

Bi-enne (anıŋla ki) **dīnehüm** (anlaruŋ dīnleri ki) **el-muʿvecce** (egridür; yaʿnī mensūḫdur) **lem-yeḳumi** (bir daḫı ṭoġrulmaz; yaʿnī anuŋla ʿamel olunmaz)

68. Ve (daḫı) **baʿde-mā** (andan ṣoŋra ki) **ʿāyenū** (kāfirler gördiler) **fi'l-ufḳi** (gök kenārında) **min şühübin** (āteş şuʿlelerinden ki)

Münḳażżatin (döküldi) **vefḳa mā-fi'l-arḍi min ṣanemi** (yir yüzindeki bütler döküldigi gibi; leyle-i mīlādda gökden yıldızlar dökilüp Kaʿbe'deki bütler yüzleri üzerine yire düşdigine işāretdür)

69. Ḥattā ġadā (gökden āteşler ol ḳadar atıldı ki) **ʿan ṭarīḳi** (daḫı yolundan) **el-vaḥyi** [vaḥiy] **münhezimün** (ḳaçanlar ki)

Mine'ş-şeyāṭīni (şeyṭānlardandur) **yaḳfū** (tābiʿ olur oldı) **iẕra** (izine) **münhezimi** (bir bölük ḳaçıcı şeyṭānlaruŋ; yaʿnī ol gicede şihāb çoḳ atılup iştirāḳ-ı semʿ içün göge yaḳın varan şeyṭānlar bölük bölük biri biri ardınca ḳaçdılar)

70. Ke-ennehüm (şeyṭānlar beŋzer) **heraben** (ḳaçar oldıḳları ḥālde) **abṭālü** (bahādırlarına) **ebrehetin** (Yemen pādişāhı Ebrehe'nüŋ ki Mekke'yi yıḳmaġa gelüp helāk olmışlar idi; Aṣḥāb-ı Fīl ḳıṣṣasına işāret ider)

Ev ʿaskerin (ya o kāfirler ʿaskere beŋzer ki) **bi'l-ḥaṣā** (uvaḳ ṭaşlar ile) **min rāḥateyhi** (Ḥażret-i Rasūl'üŋ iki avcından) **rumī** (atıldı. Bedr-i Kübrā'da vāḳıʿ olan ḳıṣṣaya işāretdür.)

[7a]

71. Nebẕen (Ḥażret-i Rasūl atdı) **bihī** (ufaḳ ṭaşları) **baʿde tesbīḥin** (Taŋrıyı ululadıḳdan ṣoŋra ṭaşlar) **bi-baṭnihimā** (Ḥażret-i Rasūl'üŋ iki avcı içinde)

Nebẕe'l-müsebbiḥi (atdıġı gibi Taŋrı'nuŋ tesbīḥ idici kimesneyi yaʿnī Yūnus Peyġamberi) **min aḥşā'i** (ḳarnından) **mülteḳımi** (yudıcınuŋ yaʿnī balıġuŋ)

72. [1] **Lā tünkirü** (sen inkār itme) **el-vaḥye** (Taŋrı'nuŋ bildürdigini ki) **min rü'yāhu** (anuŋ düşindendür) **inne** (zīrā baḳ) **lehū** (anuŋ içün vardur ancaḳ)

Ḳalben (bir ulu yürek ki) **iẕā** (ḳaçan) **nāmet** (uyusa) **el-ʿaynāni** (anuŋ iki gözleri) **lem-yenemi** (yüregi uyumazdı)

73. Ve ẕāke (düşünde daḫı ulanmaḳ) **ḥīne bülūġin** (irişdigi çaġında idi) **min nübüvvetihī** (anuŋ peyġamberligi mertebelerinden baʿżı mertebeye; peyġamberlik virilmezden muḳaddem altı ay düşinde vaḥy olundıġı ḥadīŝe işāret ider)

Fe (pes) **leyse yünkirü** (inkār olunmaz ol çaġda) **fī-hi ḥālü muḫtelimi** (ʿāḳıl ve bāliġ, yaʿnī erlikde kāmil olan kimesnenüŋ ḥāli; yaʿnī Ḥażret-i Rasūl düşünde daḫı ulanmaḳ inkār olınacaḳ degildür)

74. Tebāreke (uludur yaradılmışlar evṣāfı ile mevṣūf olmaḳdan) **Allāhu mā vaḥyün** (hīçbir vaḥiy; yaʿnī melek vāsıṭasıyla Taŋrı baʿżı umūrı bildirmek) **bi-müktesebin** (sebeb ile ḥāṣıl olur degildür, belki Ḥudā'nuŋ maḥż-ı iḥsānıdur)

Ve lā nebiyyün (daḫı bir peyġamber) **ʿalā ġaybin** (ġaybdan virdigi ḫaberde) **bi-müttehimi** (kiẕbe nisbet olunur degildür; cānib-i Ḥaḳ'dan ne gelürse bilā-ziyāde ve lā noḳṣān beyān iderler)

75. Kem ebraʾet (çoḳ kerre ibrā itdi) **veṣaben** (ḫastayı) **bi'l-lemsi** (yapışmaġla) **rāḥatuhū** (Rasūl'üŋ avcı)

Ve (ve daḫı çoḳ kerre) **eṭlaḳat** (boşatdı anuŋ avcı) **eriben** (muḫtāc olan kimesneyi) **min ribḳati** (ipinden) **el-lememi** (dīvāneligüŋ; yaʿnī niçe dīvāneyi cünūndan ḫalāṣ itdi)

76. Ve aḥyeti (daḫı diriltdi; yaʿnī ucuzlıḳ itdi) **es-senete** (ol ḳıtlıḳ yılını) **eş-şehbāʾe** (aḳdur; yaʿnī anda nebāt bitmeyüp ḳaḥt olmışdur) **daʿvetühū** (anuŋ duʿāsı)

Ḥattā (tā ki) **ḥaket** (ol yıl beŋzerdi) **ġurreten** (anuŋ alnında aḳlıġa) **fi'l-aʿṣuri** (ol zamānlar içindedür ki) **ed-dühümi** (ḳaralardur; ḳaḥṭ yıllarını ḳara ata, Rasūlüŋ duʿāsıyla ucuzlıḳ olan yılı ol atuŋ alnındaki aḳa teşbīh ider)

---

[1] Kaynak metindeki 82-87. beyitler, yazmada 72-77. beyitler hâlinde istinsah edilerek takdim tehir yapılmıştır.

77. Bi-ʿārıżin (iḥyā itdi, bulut sebebiyle) **cāde** (yaġdurdı yaġmurı) **ev ḫılte** (aŋa dek ki sen ṣandıŋ) **el-biṭāḥa** (dereleri ki içinde ufacıḳ ṭaşlar var idi) **bihā** (ol yirde)

Seyben (aḳıcı itdi) **mine'l-yemmi** (deŋizden) **ev seylen** (cemʿ olmış yaġmur ṣuyıydı) **mine'l-ʿArimi** (ʿArim didikleri dereden ki ḳavm-i Sebe'yi helāk itmişdür)

78. Cā'et (geldi) **li-daʿvetihī** (anuŋ çaġırması ile) **el-eşcāru** (aġaclar) **sācideten** (meskenet idici oldıġı ḥālde)

Temşī (ancılayın aġaclar ki yüridi) **ileyhi** (Ḥażret-i Rasūl'e) **ʿalā sāḳin** (bir ṭopuḳ üzerine ki) **bi-lā ḳademi** (ayaḳsızdur; ṭarīḳ-i keşīre ile rivāyet olınan ḥadīṯ-i şerīfe işāretdür)

79. Ke-ennemā (beŋzer ki) **saṭarat saṭran** (aġaclar yazı yazardı) **limā ketebet** (yazdıġı vaḳitde)

Furūʿuhā (ol aġaclaruŋ budaḳları) **min bedīʿi** (ġarīb ve maḳbūl) **el-ḫaṭṭi** (yazuyı) **fi'l-laḳami** (yoluŋ ortasında)

80. Miṯle el-ġamāmeti (aġaclaruŋ gelmesi muʿcizelikde bulut gibidür) **ennā sāra** (Ḥażret-i Rasūl her ne yire gitse) **sā'iraten** (ol bulut bile gidici olduġı ḥālde)

Taḳīhi (Ḥażret-i Rasūl'i ṣaḳlamaġiçün) **ḥarra** (sıcaḳdan ki) **veṭīsin** (tennūr ıssısına beŋzer) **li'l-hecīri** [gün ortasında] **ḥamī** (ol tennūr ḳızdıġı ḥālde)

[7b]

81. Aḳsemtü (ben and içerüm) **bi'l-ḳameri** (ol aya ki) **el-münşaḳḳi** (Ḥażret-i Rasūl'üŋ işāreti ile yarılmışdur) **inne** (taḥḳīḳ) **lehū** (ol ay içün vardur)

Min-ḳalbihī (Ḥażret-i Rasūl'üŋ yüregine pāk ve münevver olmaḳdan) **nisbeten** (münāsebet; Rasūl'üŋ yüregi yarılup yundıġı ḳıṣṣaya işāretdür) **mebrūrate'l-ḳasemi** (bu anda, gerçek oldıġım ḥālde)

82. Ve mā (daḫı and içerüm aŋa ki) **ḫavā** (anı içine aldı) **el-ġāru** (maġara) **min ḫayrin** (içine alınan ḫayru'l-beşerdür yaʿnī Ḥażret-i Rasūl'dür) **ve min kerami** (daḫı keremdür, Ḥażret-i Ebūbekir'dür)

Ve küllü (şol ḥālde ki) **ṭarfin** (her göz ki) **mine'l-küffāri** (kāfirlerdendür) **ʿanhü** (Ḥażret-i Rasūl'den) **ʿamī** (kör oldı; peyġamber ile Ebūbekir küffārdan ḳaçup Cebel-i Nūr'da maġarada gizlendiklerinde, kāfirler arayup bulmadıḳları ḳıṣṣaya işāret ider)

83. Fe (Ḫaber-i ṣābıḳuŋ tafṣīli budur ki) **eṣ-ṣıdḳu** (gerçek ḫaber yaʿnī Ḥażret-i Rasūl) **fi'l-ġāri** (maġarada olduġı ḥālde) **ve'ṣ-ṣıddīḳu** (mübālaġa ile gerçek söyleyici, yaʿnī Ebūbekir) **lem-yerimā** (maġarada görilmediler)

Ve hüm (ḥālbuki kāfirler) **yeḳūlūne** (dirlerdi) **mā** (yoḳdur) **bi'l-ġāri** (maġarada) **min-erimi** (hīç kimesne)

84. Ẕannū (kāfirler ṣandılar) **el-ḥamāme** (ḳumrıyı) **ve ẕannū** (daḫı ṣandılar) **el-ʿankebūte** (örümcegi) **ʿalā** (üzerine)

Ḫayri'l-beriyyeti (ḫalḳuŋ yigregi; yaʿnī Ḥażret-i Rasūl'üŋ) **lem-tensüc** (perde ṭutmadı örümcek) **ve lem-teḥumi** (daḫı eṭrāfına ṭolaşmadı ḳumrı)

85. Viḳāyetü (ṣaḳlaması) **Allāhi** (Taŋrı'nuŋ Ḥażret-i Rasūli) **aġnet** (Ḥażret-i Rasūl'i müstaġnī ḳıldı) **ʿan muḍāʿafetin** (ziyāde itmekden)

Mine'd-durūʿi (cübbelerden bir cübbeyi) **ve ʿan ʿālin** (daḫı müstaġnī ḳıldı) **mine'l-uṭumi** (yüksek ḫıṣārlardan)

86. Mā sāmenī (baŋa güç eylemedi) **ed-dehru** (zamān, yaʿnī ehl-i zamān) **yevmen** (bir gün) **ve'stecertü bihī** (Ḥālbuki ben ṣıġındum Ḥażret-i Rasūl'e ve andan ḫalāṣ istedüm)

İllā (illā) **ve niltü** (ben yetişdüm) **civāran** (ṣaḳlamaġa) **minhü** (Ḥażret-i Rasūl'den ki anı görenler) **lem-yeḍumi** (dehr saŋa ẓulm itmedi didiler)

87. Ve le'ltemestü (daḫı ben istemedüm) **ġınā ed-dārayni** (dünyā ve āḫıretde kimesneye muḥtāc olmaġı) **min yedihī** [Hazret-i Rasûl'üŋ elinden]

İllā (İllā) **istelemtü** (ben yapışdum) **en-nedā** (civānmerdlige ki) **min ḫayri** (vücūda gelicidür elinden) **müstelemi** (yapışmışlaruŋ yigregidür; yaʿnī her ne zamānda ki iḥsān recā itdüm, anuŋ mübārek elinden baŋa irişdi)

88. Daʿnī (beni ḳo) **ve vaṣfī** (benüm beyān itdügümle) **āyātin** (ʿalāmetlerini, yaʿnī muʿcizelerini) **lehū ẓaharat** (ol muʿcizeler āşikār oldı)

Ẓuhūra (āşikāreligi ile) **nāri'l-ḳırā** (ḳonıḳlıḳ āteşinüŋ) **leylen** (gice içinde) **ʿalā ʿalemi** (ṭaġ üstinde oldıġı ḫālde; ġaraż, muʿcizāt-ı Rasūl'i kemāl-i ẓuhūrda ʿādet-i ʿArab üzre ḳonaḳ içün gice ile ṭaġ üstinde yanan oda teşbīh ider)

89. Fe'd-dürrü (zīrā incü) **yezdādü** (artar) **ḥüsnen** (güzellik yönünden) **ve'hve** (ol ḫālde ki incü) **müntaẓimün** (dizilmişdür)

Ve leyse yenḳuṣu (ḫālbuki eksik degildür) **ḳadran** (bahā yönünden) **ġayra müntaẓımi** (dizilmiş olmadıġı ḫālde)

90. Fe-mā (pes) **teṭāvele** (irişmege ḳaṣd itmedi) **āmālü** (ümīdleri) **el-medīḥi** (medḥ idicinüŋ) **ilā**

Mā fī-hi (ol nesnenüŋ iḥāṭasına ki Ḥażret-i Rasūl'de vardur) **min keremi'l-aḫlāḳi** (aḫlāḳ-ı kerīmeden) **ve'ş-şiyemi** (daḫı güzel ʿādetlerden)

[8a]

91. Āyātü (āyetleri) **Ḥaḳḳin** (Taŋrı'nuŋ ki) **mine'r-Raḥmāni** (inmişdür cānib-i Raḥmān'dan) **muḥdeṯetün** (yoġ iken var olmışdur; murād āyātdan bizüm telaffuẓ itdigümüz āyāt-ı Ḳur'āniyedür.)

Ḳadīmetün (vücūdınuŋ evveli yoḳdur ol āyetlerüŋ ki kelām-ı nefsīdür) **ṣıfatü'l-mevṣūfi** (ṣıfatıdur) **bi'l-ḳıdemi** (ḳıdem ile mevṣūf olan Taŋrı'nuŋ; yaʿnī bir iʿtibār ile ḥādiṯ bir iʿtibār ile ḳadīmdür)

92. **Lem-taḳterin** (āyāt-ı Ḳurʾāniye ḳoşulmadı) **bi-zemāni** (zamānla) **ve'hye** (ḥāl budur ki ol āyetler) **tuḫbirunā** (bize ḫaber virürler)

ʿAni'l-meʿādi (aḥvāl-i āḫıretden ki gelecek zamāndadur) **ve ʿan** (daḫı ḫaber virürler) **ʿĀdin** (ʿĀd ismi ile mevsūm ḳabīle; nāmı ḥālinden ki geçmiş zamāndadur) **ve ʿan İremi** (Şeddād bin ʿĀdʾuŋ yapdığı cennetden ki aŋa İrem dirler.)

93. **Dāmet** (ol āyetlerüŋ vücūdı müstemir oldı) **ledeynā** (bizüm yanımuzda) **fe-fāḳat** (pes ġālib oldı ol āyetler şerefde) **külle muʿcizetin** (muʿcize; yaʿnī ṣıdḳ-ı nübüvvete delālet içün ʿādete muḫālif ẓuhūr iden işe ki)

Mine'n-nebiyyīne (sāʾir peyġamberlerden ẓuhūr itmiş idi) **iẕ** (zīrā) **cāʾet** (ol peyġamberlerüŋ muʿcizeleri geldi) **ve lem-tedümi** (daḫı dāʾim olmadı vücūdı münḳaṭıʿ oldı)

94. **Muḥakkemātün** (Ḥażret-i Ḥaḳ ḫalḳ içinde ḥükmi anlara ışmarlamışdur; yaʿnī aḥkām-ı şerʿiyye anlardan istinbāṭ olunur) **fe-mā yebḳīne** (pes ḳomazlar ol āyetleri) **min-şübehin** (hīçbir şübheyi)

Li-ẕī şiḳāḳin (ḫılāf idicilere) **ve lā yebġīne** (daḫı ol āyetleri istemezler) **min-ḥıkemi** (bir ḥükmidici daḫı)

95. **Mā ḥūribet** (ol āyetler muʿāraża olunmadı) **ḳaṭṭu** (hīçbir zamānda) **illā ʿāde** (illā döndi) **min ḥarbin** (muʿārażadan)

Aʿde'l-eʿādī ileyhā (ol āyetlere ziyāde düşmen olan kimesne) **mülḳıye's-selemi** (ṣulḥ itmege ṭālib oldığı ḥālde; yaʿnī Ḳurʾān'a muʿāraża idilmez, her zamānda maġlūb olmışlardur)

96. **Ruddet** (döndürdi) **belāġatuhā** (āyetlerüŋ belāġati; yaʿnī feṣāḥat ile muḳteżā-yı ḥāle kemāl-i belāġati) **daʿvā muʿārıżihā** [muâraza edenin davasını]

Redde'l-ġayūri (ḳatı ġayretli kimsenüŋ döndürişi ile) **yede'l-cānī** (ḫāʾinüŋ elini; yʿanī taṣarrufını) **ʿani'l-ḥurami** (maḥremlerinden ve ehlinden)

97. **Lehā** (Ḳurʾān āyetleri içün vardur) **meʿānin** (çoḳ maʿnā ki) **ke-mevci'l-baḥri** (deŋiz talazları gibidür) **fī mededin** (birbirnüŋ ardınca gelür birbirine muʿayyen olmaḳda)

Ve fevḳa (daḫı artuḳdur) **cevherihī** (deŋizüŋ cevherinden; yaʿnī incü ve mercān daḫı sāʾir deŋizden çıḳan cevherlerden) **fi'l-ḥüsni** (güzellikde) **ve'l-ḳıyemi** (daḫı bahāda)

98. **Fe-mā tüʿaddü** (pes birer birer ṣayılmaz) **ve lā tuḥṣā** (daḫı bölük bölük ṣayılmaz) **ʿacā'ibühā** (ṭaŋlanacaḳ yirleri)

Ve lā tüsāmü (daḫı ol āyetler terk olınmaz) **ʿale'l-ikṣāri** (çoḳlıġı ile bile) **bi'ṣ-seʾemi** (yorulmaḳ, uṣanmaḳ sebebi ile bile)

99. Ḳarrat (nūr artdı) **bi-hā** (āyāt sebebi ile) **ʿaynu ḳārīhā** (āyāt oḳuyan kimesnenüŋ gözünüŋ) **fe-ḳultü lehū** (pes ben oḳuyana didüm)

Le-ḳad (Allāh ḥaḳḳı içün taḥḳīḳ) **ẓafirte** (sen irişdüŋ) **bi-ḥabli'llāhi** (Taŋrı'nuŋ ipine; yaʿnī iḥsānına vesīle olan nesneye) **faʿtaṣımi** (pes pek yapış ol ipe)

100. İn tetlühā (eger sen oḳursaŋ) **ḫīfeten** (ḳorḳduġuŋ içün) **min ḥarri** (ıssısından) **nāri laẓā** (cehennem odunuŋ)

Eṭfaʾte (sen söndürdüŋ) **nāra leẓā** (ıssısını cehennemüŋ) **min virdihā** (ol āyetlerüŋ ebdānından ki) **eş-şebimi** (ṣovuḳdur; şebim, faʿil vezni üzeredür)

[8b]

101. Ke-ennehā (āyāt-ı Ḳurʾāniyye beŋzer ki) **el-ḥavżu** (cennetteki Kevşer Irmaġı'na) **tebyaḍḍu** (ol ḥālde ki aġarur) **el-vucūhu** (yüzler) **bihī** (Kevşer ile)

Mine'l-ʿuṣāti (yüzler ʿāṣīlerden olduġı ḥālde) **ve ḳad** (ḥāl budur ki taḥḳīḳ) **cāʾūhü** (ol ʿāṣīler Kevşer'e geldiler) **ke'l-ḥumemi** (kömürler gibi olduḳları ḥālde; ʿuṣāt-ı müʾminīn cehennemde yanup kömürler gibi olduḳdan ṣoŋra baʿde'l-ıḫrāc cennetde Kevşer ṣuyına döŋüp yine aġardup insān şekline gireceklerine işāret ider.)

102. Ve ke'ṣ-ṣırāṭi (daḫı Ḳurʿān āyetleri beŋzer ṣırāt köprüsine, maḳṣūda irişdirmekde) **ve ke'l-mīzāni** (daḫı terāzū gibidür) **maʿdileten** (ṣavābı ḫaṭādan temyīz itmekde)

Fe'l-ḳıstu (pes ḥaḳḳı bāṭıldan ayırmaḳ) **min ġayrihā** (Ḳurʾān āyetlerinüŋ ġayrından) **fiʾn-nāsi** (ḫalḳ içinde) **lem-yeḳumi** (ṭurmadı)

103. Lā taʿceben (sen ṭaŋa ḳalma) **li-ḥasūdin** (ḳatı ḥased idici kimesne içün ki) **rāḥa yünkiruhā** (ol āyātı inkār ider oldı)

Tecāhülen (bilmezlenüp) **ve'hve** (ḥālbuki ol münkir) **ʿaynu** (kendüsidür) **el-ḥāẕıḳi** (ṣanʿatında māhir olan kimesnenüŋ) **el-fehimi** (daḫı ziyāde bilicidür)

104. Ḳad (az olur ki) **tünkirü** (inkār ider) **el-ʿaynü** (göz) **ḍavʾe** (nūrını) **eş-şemsi** (güneşüŋ) **min remedin** (gözde ʿillet olmaġla)

Ve yünkirü (daḫı inkār ider) **el-femü** (aġız) **ṭaʿmeʾl-māʾi** (ṣunuŋ leẕẕetini) **min seḳami** (ḫasta olmaġla)

105. Yā ḫayra men (ey şunlaruŋ eyüsi) **yemmeme** (ḳaṣdeylediler) **el-ʿāfūne** (dilenciler) **sāḥatehū** (anuŋ menziline)

Saʿyen (ayaḳları üzre yilici olduḳları ḥālde) **ve fevḳa** (ve daḫı üstinde olduḳları ḥālde) **mutūniʾl-eynuḳi** (develerüŋ arḳasınuŋ ki) **er-rusumi** (ol develer başmaġla yeri yırtarlar)

106. Ve men (daḫı ey şol kimesne ki) **hüve** (ol) **el-āyātüʾl-kübrā** (büyük ʿalāmetdür) **li-muʿtebirin** (istidlāle ḳādir olan ʿuḳelāya)

Ve men (daḫı ey şol kimesne ki) **hüve** (ol) **en-niʿmetüʾl-ʿuẓmā** (büyük niʿmetdür) **li-muġtenimi** (ġanīmet bilene)

107. Serayte (sen gitdiŋ) **min ḥaramin** (bir ḥaremden; yaʿnī Mekke-i Mükerremeʾden) **leylen** [gece] **ilā ḥaramin** (bir ḥareme; yaʿnī Mescid-i Aḳṣāʾya)

Ke-mā (niteki) **serā** (gitdi) **el-bedru** (on dördünci gicede ki ay) **fī dācin mineʾẓ-ẓulemi** (ḳatı ḳaraŋu gicede; ḳıṣṣa-i Miʿrācʾa şurūʿ ider.)

108. Ve bitte (gice içine) **terḳā** (sen çıḳduŋ yuḳaruya) **ilā** (ol ḳadar ki) **en nilte** (sen irişdiŋ) **menzileten** (bir büyük mertebeye ki)

Min (anuŋ ḥaḳḳında Ḥaḳ Teʿālā) **ḳābe ḳavseyni** (*fe-kāne ḳābe ḳavseyn*, buyurmışdur) **lem-tüdrak** (ol mertebeye kimesne irişmedi) **ve lem-türami** (daḫı ol mertebeye ṭālib olmadı)

109. Ve (daḫı seni) **ḳaddemetke** (ilerü getürdiler) **cemīʿuʾl-enbiyāʾi** (cümle nebīler) **bi-hā** (ol mertebede)

Veʾr-rusli (daḫı mürsel peyġamberler) **taḳdīme** (ḫalḳuŋ ilerü getürdigi gibi) **maḫdūmin** (ḫıdmet olunan şerīf kimseyi) **ʿalā ḫademi** (ḫıdmetkārlar üzerine leyle-i Miʿrācʾda; ervāḥ-ı enbiyāya Mescid-i Aḳṣāʾda imām olduġına işāret ider.)

110. Ve ente taḫteriḳu (kesdiŋ) **es-sebʿa** (yedi) **eṭ-ṭıbāḳa bi-him** (ṭabaḳa gökleri; yaʿnī cümlesinden geçdiŋ)

Fī mevkibin (bir tāʾifenüŋ; yaʿnī zümre-i melāʾikenüŋ içindeki) **künte fī-hi** (sen olduŋ ol cemāʿatüŋ içinde) **eṣ-ṣāḥibeʾl-ʿalemi** (sancaḳ ṣāḥibi; yaʿnī cümlesinüŋ reʾīsi)

[9a]

111. Ḥattā iẕā (aŋa dek kesdüŋ ki) **lem tedaʿ** (ḳomaduŋ) **şeʾven** (bir yeri ki anı murād ideŋ) **li-müstebiḳin** (ilerü gitmege ṭālib olur kimesne)

Mineʾd-dünüvvi (yaḳınlıḳdan) **ve lā merḳan** (daḫı ḳomaduŋ yuḳarı çıḳacaḳ yeri) **li-müstenimi** (yüksege çıḳmaḳ isteyen kimesneye; yaʿnī Ḥaḳ Teʿālāʾya bir vecihde muḳarreb oldı ki enbiyā ve melāʾikeden bir ferd daḫı ilerü varmaġa ḳābiliyyet olmadı)

112. Ḫafeżte (sen aşaġa atduŋ) **külle maḳāmin** (herkesüŋ ṭuracaḳ yerini) **biʾl-iẓāfeti** (senüŋ ṭuracaḳ yerüŋe nisbet; yaʿnī senüŋ maḳāmuŋ cümleden ʿālī oldı) **iẕ** (ol çaġda)

Nūdīte (sen çağırılduŋ) **bi'r-refʿi** (yükseklik ile) **miṣle** (şol kimsenüŋ çağırıldığı gibi) **el-müfredi** (feżā'il ve kemālātda birdür) **el-ʿalemi** [sancak]

113. Keymā (çağırılduŋ anuŋçün ki) **tefūze** (sen bulasın) **bi-vaṣlin** (bir irişmegi ki) **eyyi** (ḳatı) **müstetirin** (gizlüdür)

ʿAni'l-ʿuyūni (cemīʿ gözlerden) **ve** (ve daḫı sen bulasın) **sırrin** (bir gizli nesneyi ki) **eyyi müktetemi** (ḳatı ṣaḳlanmışdur ḫalḳdan)

114. Fe-ḥuzte (pes sen cemʿ itdüŋ) **külle fiḫārin** (iftiḫār olınacaḳ kemālātı ki) **ġayra müşterekin** (kimesne anda senüŋle müşterek degildür, saŋa maḫṣūṣdur)

Ve cüzte (daḫı sen geçdüŋ) **külle maḳāmin** (ṭuracak yeri ki) **ġayra müzdeḥami** (kimesne anda saŋa ġalabalıḳ itmedi; yaʿnī senüŋ maḳāmuŋa kimesne irmedi)

115. Ve celle (daḫı büyük oldı) **miḳdāru** (miḳdārı) **mā vüllīte** (sen mālik ḳılındığuŋ nesnenüŋ) **min rütebin** (mertebelerden)

Ve ʿazze (daḫı bulınmaz oldı) **idrākü** (irişmedi) **mā ūlīte** (saŋa virilen nesnenüŋ) **min niʿami** (niʿmetlerden; yaʿnī saŋa olan iḥsān cānib-i Ḥaḳ'dan kimesneye olmadı, olmayısar)

116. Büşrā (muştulıḳ) **lenā** (bize) **maʿşera'l-İslāmi** (müslümānlar) **inne lenā** (zīrā taḥḳīḳ bizüm içün vardur)

Mine'l-ʿināyeti (Taŋrı'nuŋ ʿināyetinden; yaʿnī bize ḫayır murād itmekden) **rüknen** (bir dīvār; yaʿnī bir ṣıġınacaḳ nesne ki) **ġayra münhedimi** (hergiz yıḳılmaz; yaʿnī zā'il olmaz)

117. Lemmā (ol vaḳitde ki) **deʿā** (oḳudı) **Allāhu** [Allāh] **dāʿīnā** (bizi daʿvet iden) **li-ṭāʿatihī** (Taŋrı'nuŋ dīnine)

Bi-ekrami'r-rusli (peyġamberlerüŋ eşrefi deyü) **künnā** (biz oldıḳ) **ekrame'l-ümemi** (eşrefi cemīʿ ümmetlerüŋ; nitekim Ḥaḳ Teʿālā buyurur: *Küntüm ḫayra ümmetin uḫricet li'n-nāsi*[2])

118. Rāʿat (ḳorḳutdı) **ḳulūbe** (yüreklerini) **el-ʿidā** (düşmenlerüŋ) **enbā'ü** (adlu ḫaberleri) **biʿṣetihī** (anuŋ peyġamberlik ile gönderildigine)

---

[2] Âl-i İmrân Sûresi 3/110. Âyetten nâkıs iktibastır. Âyetin meâli şöyledir: "**Siz, insanlar için ortaya çıkarılmış en hayırlı ümmetsiniz.** İyiliği emredersiniz, kötülükten alıkoyarsınız ve Allah'a inanırsınız. Ehl-i kitap da inanmış olsalardı elbette onlar için hayırlı olurdu; içlerinden inananlar da var, fakat çoğu yoldan çıkmıştır."

Bu çalışmada bütün âyetlerin alıntılanan kısmı koyu olarak gösterilmiş, anlamı da Diyanet İşleri Başkanlığı'nın *Kurân Yolu Meâli*'nden alınmıştır. bk. kuran.diyanet.gov.tr (10.10.2023).

Ke-neb'etin (gizlü āvāz gibi ki) **ecfelet** (tīz tīz ḳaçırdı) **ġuflen** (ʿalāmetsizleri) **mine'l-ġanemi** (ḳoyunlardan)

119. Mā zāle yelḳāhümü (peyġamberimiz düşmenle bi-nefsihī buluşmaḳdan ḫālī olmadı) **fī külli muʿterakin** (her ceng yerinde)

Ḥattā (aŋa dek ki) **ḫakev** (düşmenler beŋzediler) **bi'l-ḳanā** (gönderler üzerinde oldıḳları ḫālde) **laḫmen** (et) **ʿalā vaḍami** (şiş üstindedür; Ḥażret-i Rasūl'üŋ kemāl-i şecāʿatine işāret ider)

120. Veddū (düşmenler sevdiler) **el-firāra** (ḳaçmaġı) **fe-kādū** (pes yaḳın oldılar ki) **yaġbiṭūne** (kendüler içün isteyeler) **bi-hī** (ḳaçarken)

Eşlā'e (yaralanmış ʿużuvlaruŋ ḫālini ki) **şālet** (ḳalḳmışlardı yerden) **maʿa'l-ʿıḳbāni** (ṭavşancıl ḳuşları ile) **ve'r-raḫami** (daḫı ḳartal ḳuşları ile; yaʿnī ḳaçarken dirler ki, "n'olaydı biz daḫı helāk olup pārelerimizi ḳuşlar götüre idi!")

[9b]

121. Temḍī (geçerdi) **el-leyālī** (kāfirlerüŋ giceleri yaʿnī giceye beŋzer günleri) **ve** (ol ḫālde ki) **lā yedrūne** (anlar kemāl-i ḫavflarından bilmezler) **ʿiddetehā** (geçen gicelerin ṣayusın)

Mā lem tekün (olmayınca ol giceler) **min leyāli** (gicelerinden) **el-eşhüri'l-ḥurumi** (ḥac aylarınuŋ ki ẕü'l-ḳaʿde ve ẕü'l-ḥicce ve muḥarrem ve recebdür; yaʿnī ol zamānda ḳıtāl terk olunmaġla ḫavfları bir miḳdār giderdi.)

122. Ke-enneme'd-dīnü (dīn-i İslām beŋzer) **ḍayfun** (bir ḳonuġa ki) **ḫalle** (indi) **sāḥatehüm** (düşmenlerüŋ evine)

Bi-külli (her) **ḳarmin** (ölü kimesne ile) **ilā laḥmi** (etine) **el-ʿidā** (düşmenlerüŋ) **ḳarimi** (ḳatı müştāḳdur; medḥ-i aṣḥāba şurūʿ ider.)

123. Yecurru (dīn-i İslām çekerdi) **baḥra ḫamīsin** (ʿasker deŋizini; yaʿnī deryāya beŋzer leşkeri ḳuvvetde ve keşrette) **fevḳa sābiḥatin** (güzel yüzici atlaruŋ ki)

Termī (ancılayın deŋizler ki atardı) **bi-mevcin** (talazları) **mine'l-abṭāli** (bahādır erlerden) **mülteṭımi** (ancılayın mevc ki birbirine ṭoḳunurdı)

124. Min külli (ol bahādırlar) **müntedibin lillāhi** (anlardandur ki Taŋrı'nuŋ daʿvetine icābet itmişlerdür) **muḥtesibin** (mücerred Taŋrı'dan faẓl u iḥsān umıcıdur)

Yesṭū (hücūm ider düşmene) **bi-müste'ṣıli li'l-küfri** (küfrüŋ kökini çıḳaran nesne ile; yaʿnī Ḳur'ān ile ki ehl-i küfrüŋ şübhelerini giderür seyfle) **muṣṭalimi** (helāk idicidür)

125. Ḥattā (çekdi leşkeri ol ḳadar) **ġadet** (oldı) **milletü'l-İslāmi** (dīn-i İslām) **ve'hye bi-him** (millet-i İslām ol bahādırlar ile manṣūr oldıġı ḫālde)

Min baʿdi ġurbetihā (ża'fından ṣoŋra) **mevṣūlete'r-raḥimi** (lāzım olana riʿāyet ile merʿī ve ḳavī oldı)

126. Mekfūleten (dīn-i İslām kefīllenmişdür; yaʿnī anuŋ meṣāliḥine żāmindür) **ebeden** (her zamānda) **minhüm** (ol bahādırlardan olıcı) **bi-ḫayri ebin** (babalaruŋ yigregi ile)

Ve (ve daḫı kefīllenmişdür) **ḫayri baʿlin** (erlerüŋ yigregi ile) **fe-lem teytem** (pes dīn-i İslām yetīm olup babasız ḳalmadı) **ve lem te'imi** (ersiz ḳalmadı; yaʿnī dīn-i İslām içün elbette bir nāṣır ve muʿīn bulınur.)

127. Hümü'l-cibālü (ol bahādırlar ṭaġlardur; yaʿnī ceng güninde yerlerinden ṭurmaḳda ve ḳuvvetde ṭaġlara beŋzer) **fe-sel** (pes sen ṣor) **ʿanhüm** (anlaruŋ aḥvālinden) **muṣādimehüm** (anlara ṭoḳuşanlara)

Mā ẕā raʾev (ne gördiler)**minhüm** (anlardan) **fī külli muṣṭademi** (ṭoḳuşacak yerde; yaʿnī ceng yerinde)

128. Ve-sel (daḫı sen ṣor) **Ḥuneynen** (Ḥuneyn didikleri dereden) **ve sel Bedran** (Bedir didikleri ṣudan) **ve sel Uḥuden** (Uḥud ṭaġından)

Fuṣūle ḥatfin (dürlü dürlü ölümleri ki ḥāṣıl olmışdur ẕikrolunan mevżiʿlerüŋ ahālīsine) **lehüm edhā** (ancılayın dürlü dürlü ölümler ki belā olmaḳda artuḳdur) **mine'l-vaḫami** (vebā marażından)

129. el-Muṣdiriyyi (döndüricilerden) **el-bīżi** (aḳ ḳılıcları) **ḥumran** (ḳızıl oldıḳlarından) **baʿde** (ṣoŋra düşmen ḳanından) **mā-veradet** (ol ḳılıclar varduḳdan ṣoŋra)

Mine'l-ʿidā (düşmenlerden olan) **külle müsveddin** (ḳararmışa ki) **mine'l-limemi** (eŋse ṣaçlarından; yaʿnī suʾāl eyle ol bahādırlara ṭoḳuşanlardan ki ṣayḳallu ḳılıcları anlaruŋ eŋselerine urup ḳızıl ḳana boyadıḳları zamānda ne gördiler?)

130. Ve'l-kātibīne (daḫı yazıcılardan ne gördiler) **bi-sümri** (ol gönderlerle ki) **el-ḫaṭṭi** (Yemen'de Ḫaṭ didikleri yerde yapılmışdur) **mā-teraket** (ḳomayıcı olduġı ḥālde)

Aḳlāmuhum (ol kātiblerüŋ ḳalemleri) **ḥarfe** (yanını) **cismin** (düşmenüŋ gövdesinüŋ) **ġayra münʿacimi** (noḳṭasız oldıġı ḥālde; gönderi ḳaleme, ṣāḥibini kātibe ve anuŋla ḥāṣıl olan cism-i ʿadūdaki ḍarbı noḳṭaya teşbīh iderler.)

[10a]

131. Şāki's-silāḥi (anlaruŋ ālet-i ḥarbleri rāstdur) **lehüm** (anlar içün vardur) **sīmā** (yüzlerinde bir ʿalāmet ki) **tümeyyizühüm** (anları ġayrıdan ayırur)

Ve'l-verdü (daḫı gül aġacı) **yemtāzü** (ayrılur) **bi's-sīmā** (yüzindeki ʿalāmet ile) **mine's-selemi** (muġeylān didikleri aġacdan)

132. Tühdī (armağan getürür) **ileyke** (sanga) **riyāḥu'n-naṣri** (yardım ve ġalebe yilleri) **neşrahumu** (anlarun güzel ḳoḳularından)

Fe-taḥsebü (pes sen ṣanursın) **ez-zehra** (çiçegi) **fi'l-ekmāmi** (ẓarfında oldıġı ḥālde) **külle kemi** (her bahādırı ki silāḥla bürünmişdür; silāḥ ile bürünmiş bahādırı ġonçeye teşbīh ider.)

133. Ke-ennehüm (anlar benzer) **fī ẓuhūri'l-ḫayli** (atlar arḳasında oldıḳları ḥālde) **nebtü** (ol ota ki bitmişdür) **ruben** (yüksek yirde; yaʿnī kemāl-i şebātda ve yirde bitmiş ota teşbīh ider.)

Min şiddeti'l-ḥazmi (bunlarun yirlerinde muḥkem ṭurduḳları) **lā min şiddeti** (berkliginden degüldür) **el-ḥuzumi** (ḳolanlarınun; berkliginden dür fikirlerinün, maṣlaḥatların eyü gördiklerinden)

134. Ṭārat (uçdı gitdi) **ḳulūbu** (yürekleri) **el-ʿidā** (düşmenlerün) **min be'sihim** (anlarun ceng yüzünde berkliklerinden) **feraḳan** (ḳorḳuyı)

Fe-mā (pes) **tüferriḳu** (ayıramazlar) **beyne'l-behmi** (ḳoyunlar ile) **ve'l-bühemi** (bahādırlarun ortasını; yaʿnī kemāl-i ḥayretinden insānı ḥayvānāt-ı ʿacemden farḳ idemezler)

135. Ve men tekün (her kimse ki olur) **bi-Rasūlillāhi** (Tanrı'nun peyġamberi ile yaʿnī Ḥażret-i Muḥammed ile) **nuṣratuhū** (anun yardımı yaʿnī her kim ki peyġamberimize muʿīn ola)

İn (eger) **telḳahū** (ana bulaşsa) **el-üsdü** (arslanlar) **fī ācāmihā** (yataḳlarında oldıḳları ḥālde) **tecimi** (sükūt iderler, muḳābeleye ḳādir olmazlar.)

136. Ve len-terā (daḫı hergiz sen görmezsin) **min veliyyin** (Peyġamberimizün bir dostını ki) **ġayri müntaṣırin** (düşmene ġālib olmaya)

Bi-hī (Peyġamberimiz sebebi ile) **ve lā min ʿaduvvin** (daḫı sen görmezsin bir düşmeni ki) **ġayra münḳaṣımi** (ṣınmış, pārelenmiş olmaya)

137. Eḥalle (ḳoydı) **ümmetehū** (ana īmān getürenleri) **fī ḥırzi** (ḥazīnesine) **milletihī** (dīninün)

Ke'l-leyṣi (arslan gibi) **ḥalle** (girdi) **maʿa'l-eşbāli** (yavruları ile) **fī ecemi** (yataḳlarına)

138. Kem (çoḳ kerre) **ceddelet** (yer üstine bıraḳdı; yaʿnī maġlūb itdi) **kelimātullāhi** (Tanrı'nun sözleri; yaʿnī Ḳurʾān-ı Kerīm) **min cedelin** (ḫuṣūmeti çoḳ kimesneyi)

Fī-hi (Ḥażret-i Rasūl ḥaḳḳında) **ve kem** (daḫı çoḳ kerre) **ḫaṣṣame** (ḫuṣūmet idüp ġālib oldı) **el-burhānu** (Ḥażret-i Rasūl'ün ḥaḳīḳatine delālet ider) **min-ḫaṣımi** (ziyāde ḫuṣūmet idici kimesne)

139. Kefāke (yiter sana anun ḥaḳ peyġamber idügini bilmekde) **bi'l-ʿilmi** (ol ʿilim ki) **fi'l-ümmiyyi** (ḥāṣıldur ol nebīde ki yazmaz ve oḳımazdı ve ḫoˇcadan oḳumış degildi) **muʿcizeten** (muʿcize yöninden)

Fi'l-cāhiliyyeti (bir zamānda ki geçmiş peyġamberlerüŋ dīni bozılup henüz yeŋi peyġamber gelmemiş idi) **ve't-te'dībi fi'l-yütümi** (yetīmlikde, yaʿnī terbiyyet ider babası yoġ iken kemāl-i edeb üzerine oldığı ve ḫoˇcadan oḳumadan daḫı saŋa yeter Ḥażret-i Rasūl'üŋ edebi, ʿulūm-ı keşīreye mālik olması, nebī idigine kāfīdür.)

140. Ḥademtuhū (ḫıdmet itdüm Peyġamberimize) **bi-medīḥin** (bir kelām-ı mevzūne ile Peyġamberimizi ögicidür) **esteḳīlü** (ben ʿafv ṭaleb iderem) **bihī** (ol ögici sözler ile)

Ẕünūbe (günāhlarını) **ʿömrin** (ʿömrüŋ ki) **meḍā** (geçdi) **fi'ş-şiʿri** (Ḥażret-i Rasūl'üŋ medḥinden ġayrı şiʿir dimekde) **ve'l-ḫıdemi** (daḫı Ḥaḳ'dan ġayrınuŋ ḫıdmetlerinde)

[10b]

141. İẕ (zīrā) **ḳalledānī** (şiʿr ile ḫıdmetler benüm boynuma ṭaḳdılar) **mātuḫşā** (ol nesneyi ki ḳorḳılur) **ʿavāḳibuhū** (anuŋ ṣoŋlarından)

Ke-ennenī (ben beŋzerüm) **bi-himā** (ol ikisi sebebi ile) **hedyün** (taḳarrub içün Mekke-i Mükerreme'ye gönderilen nesnedür ki boynına ʿalāmet ṭaḳarlar) **mine'n-naʿami** (ḳoyun, ṣığır, deve ḳısmındandur)

142. Eṭaʿtü (ben ṭābiʿ oldım) **ġayye** (azġunlığına) **eṣ-ṣıbā** (bilmezlige meyl itmenüŋ) **fi'l-ḥāleteyni** (şiʿre işdiġālüm zamānında, daḫı ḫalḳa ḫıdmetüm zamānında) **fe-mā** (pes)

Ḥaṣaltü (ben bāḳī olmadum) **illā ʿale'l-āṣāmi** (günāhlar üstine) **ve'n-nedemi** (daḫı peşīmānlıḳlar üstine; yaʿnī ḫāṣılum ancaḳ bunlardur)

143. Fe-yā (pes görüŋ ey ḫalḳ) **ḫasārate** (ziyānını) **nefsin** (bir nefsüŋ) **fī ticāratihā** (ticāreti zamānında, yaʿnī ṣaġlığında)

Lem-teşteri (ol nefis ṣatun almadı) **ed-dīne** (dīnini) **bi'd-dünyā** (dünyāyla; yaʿnī dünyāyı) **ve lem-tesümi** (terk idüp kemāl-i diyānet ve ṣalāḥı taḥṣīl itmedi)

144. Ve men (daḫı her kime ki) **yebiʿ** (ṣatar) **ācilen minhü** (baʿde zemānin ḥāṣıl olacaḳ nesnesini yaʿnī āḫıretini) **bi-ʿācilihī** (ḥāżır olan nesnesine; yaʿnī dünyāsına ṣatan kimesne içün)

Yebni lehü (ẓāhir olur) **el-ġabnu** (aldanmaḳ) **fī beyʿin** (ṣatusında) **ve fī selemi** (daḫı selemdeki; beyʿden bir ḳısımdur; aḳçeyi selef virmekle olur.)

145. İn āti (eger ben getürdim ise) **ẕenben** (bir büyük günāhı) **fe-mā ʿahdī** (benüm ʿahdüm emānum) **bi-münteḳıżin** (bozılur degildür)

Mine'n-nebiyyi (peyġamberimizden) **ve lā ḥablī** (daḫı benüm ḥablüm; yaʿnī mā-beynimizdeki münāsebet) **bi-munṣarımi** (üzilür degildür)

146. **Fe-inne** (Zîrā taḥḳīḳ) **lī** (benüm içün ḥāṣıldur) **ẕimmeten** (ʿahd ü emān) **minhü** (Ḥażret-i Rasūl ṭarafından) **bi-tesmiyetī** (baŋa ad ḳonulmaġla)

Muḥammeden (Muḥammed'dür) **ve'lhve** (daḫı Ḥażret-i Rasūl) **evfe'l-ḫalḳi** (ḫalḳuŋ cümlesinden artuḳdur) **bi'ẕ-ẕimemi** (ʿahd ü vefā itmekde; yaʿnī Ḥażret-i Ḥaḳḳ'uŋ kelāmına işāretdür ki "senüŋ aduŋla o dirilen kimesneye odla ʿaẕāb itmem")

147. **İn lem yekün** (eger Ḥażret-i Rasūl olmazsa) **fī meʿādī** (āḫıretde) **āḫiẕen** (alıcı) **bi-yedī** (benüm yedimi)

Faẕlen (iḥsān yöninden daḫı ʿahd ve emānı riʿāyet yöninden) **ve illā fe-ḳul** (sen di: ey ḫāżır olan kimesneler, naẓar idüŋ) **yā zellete** (ṭayınmasına) **el-ḳademi** (ayaġuŋ; yaʿnī Ḥażret-i Rasūl yevm-i ḳıyāmetde muʿīnüm olmazsa ḥālüm ḳatı yaramaz olur.)

148. **Ḥāşāhu** (ben Ḥażret-i Rasūl'i ıraḳ iderdüm) **en yuḥrime** (maḥrūm olmasından) **er-rācī mekārimehū** (iḥsānını umıcı kimesnenüŋ)

Ev (yāḫud) **yerciʿa** (dönmesinden) **el-cāru minhü** (aŋa ṣıġınan kimesnenüŋ) **ġayra muḥteremi** (ḥürmetsizdür, ʿārsız oldıġı ḥālde)

149. **Ve münẕü** (ol zamāndan beri ki) **elzemtü** (ben lāzım ḳıldum) **efkārī** (fikirlerime) **medā'iḥahū** (anı ögici sözleri)

Vecedtühū (ben anı buldum) **li-ḫalāṣī** (benüm her yaramaz nesneden ḳurtulmaġım) **ḫayra mültezimi** (nefsine vācib ḳılanlaruŋ eyüsi; yaʿnī medḥine istiḳbāl itdikce mekrūhlardan ḫalāṣ olurum)

150. **Ve len** (daḫı hergiz) **yefūte** (żāyiʿ olmadı) **el-ġınā** (baylıḳ ki) **minhü** (ḥāṣıldur Ḥażret-i Rasūl'den) **yeden** (elden ki) **teribet** (faḳīr ve muḥtāc idi)

İnne (taḥḳīḳ) **el-ḥayā** (yaġmur) **yünbitü** (bitürür) **el-ezhāra** (çiçekleri) **fi'l-ekemi** (depelerde)

[11a]

151. **Ve lem-ürid** (daḫı ben istemedüm) **zehrate'd-dünyā** (dünyā leẕẕetlerini) **elletī** (aŋa) **iḳṭafet** (devşirdi)

Yedā (iki eli) **Züheyrin** (Züheyr adlu şāʿirüŋ) **bi-mā eṣnā** (ögmek sebebi ile) **ʿalā Heremi** (Herem bin Sinān'a didikleri gibi; yaʿnī medḥ ü ṣenāsı dünyā ṭalebi içün idi, benüm murādum ol deŋlidür, āḫıret metāʿıdur)

152. **Yā ekrame** (ey yigregi) **el-ḫalḳi** (yaradılmışuŋ) **mā-lī** (benüm içün yoḳdur) **men** (bir kimesne ki) **elūẕu bi-hī** (ben ṣıġınam aŋa)

Sivāke (senden ġayrı) **ʿinde ḫulūli** (indügi vaḳitde) **el-ḥādiṣi** (ol belā ki) **el-ʿamimi** (cümle ḫalḳa şāmildür; yaʿnī mevt geldikde ya ḳıyāmet ḳopdıḳda)

153. **Ve len** (daḫı hergiz) **yeḍīḳa** (ṭar olmaz) **Rasūlallāhi** (ey Allāh'uŋ peyġamberi) **cāhüke** (senüŋ yüce ḳadrüŋ) **bī** (benüm ile)

İẕā (ol vaḳitde) **el-kerīmü** (kerem issi Taŋrı) **tecellā** (ẓuhūr ider) **bi'smi münteḳımi** (ʿaẕāb idicilik adı ile; yaʿnī yevm-i ḳıyāmetde)

154. **Fe-inne** (zīrā taḫḳīḳ) **min cūdike** (senüŋ cömerdligindendür; yaʿnī senüŋ ḥürmetiŋedür) **ed-dünyā** (dünyānuŋ vücūdı) **ve ḍarratehā** (daḫı dünyānuŋ ortaġınuŋ; yaʿnī āḫıretüŋ vücūdı)

Ve min (daḫı) **ʿulūmike** (senüŋ ʿulūmuŋdan baʿżıdur) **ʿilme'l-levḥi ve'l-ḳalemi** (levḥ-i māḥfūẓda yazılu olan maʿlūmāt)

155. **Yā nefsü** (ey benüm nefsüm) **lā taḳnaṭī** (ümīdüŋ kesme Ḥaḳḳ'uŋ raḥmetinden) **min zelletin** (günāh sebebi ile ki) **ʿaẓumet** (büyük oldı)

İnne (zīrā taḫḳīḳ) **el-kebā'ira** (ulu günāhlar) **fi'l-ġufrāni** (Ḥaḳ Teʿālā'nuŋ keşret-i maġfiretine nisbet) **ke'l-lememi** (küçük günāhlar gibidür, anları nice ʿafv iderse bunları daḫı ʿafv itmege ḳādirdür)

156. **Leʿalle** (umaram) **raḥmete Rabbī** (baŋa mālik olan Taŋrı'nuŋ raḥmeti) **ḥīne yaḳsimuhā** (Rabb'üm raḥmeti ḳullarına taḳsīm itdügi zamānda)

Teʾtī (raḥmet gelür) **ʿalā ḥasebi'l-ʿışyāni** (günāhlar ḳadar nice ki) **fi'l-ḳasemi** (ḳısmetlerdedür; yaʿnī herkesüŋ ne ḳadar günāh idecegi rūz-ı ezelde nice muḳadder ise ʿafv olınacaġı daḫı öyle muḳadderdür)

157. **Yā Rabbi** (ey benüm māliküm, umduġımı vir) **ve'cʿal** (daḫı sen ḳıl) **recāʾī** (benüm ümīdimi) **ġayra münʿakisin** (ʿaksine dönmemiş)

Ledeyke (senüŋ yanuŋda) **ve'cʿal** (daḫı sen ḳıl) **ḥisābī** (benüm şanumı) **ġayra münḫarimi** (kesilmemiş)

158. **Ve'lṭuf** (daḫı sen luṭf eyle) **bi-ʿabdike** (senüŋ ḳulına) **fi'd-dārayni** (iki evde; yaʿnī dünyā ve āḫıretde) **inne** (zīrā taḫḳīḳ) **lehū** (ol ḳul içün vardur)

Ṣabran (azcuḳ ṣabır) **metā** (ḳaçan) **tedʿuhū** (anı ḳorḳutsa) **el-ehvālü** (ḳorḳacaḳ nesne) **yenhezimi** (ol ṣabır ṭaġılur ḳaçar)

159. **Veʾẕen** (daḫı sen icāzet vir) **li-suḥbi** (bulıtlarına) **ṣalātin** (raḥmetüŋ ki) **minke** (senden) **dāʾimeten** (ancılayın bulutlar ki devām üzeredür)

ʿAle'n-nebiyyi (peyġamber üzerine) **bi-münhelin** (dökmesine dökülici yaġmur) **ve münsecimi** (daḫı aḳıcı yaġmurı)

160. **Ve'l-āli** (daḫı peyġamberüŋ ehli) **ve'ṣ-ṣaḥbi** (daḫı aṣḥābı üzerine) **ṯümme** (andan ṣoŋra) **et-tābiʿīne lehüm** (anlara tābiʿ olanlar üzerine ki)

Ehlüʾt-tuḳā (cümle taḳvā ehilleridür) **ve'n-nuḳā** (daḫı pāklik) **ve'l-ḥilmi** (daḫı ḥilim) **ve'l-kerami** (daḫı kerem ṣāḥibleridür)

161. Mā ranneḥat (bir ṭarafdan bir ṭarafa meylitdirdikce) **ʿaẕabāti'l-bāni** (bān aġacınuŋ ince budaḳları) **rīḥu ṣaben** (ṣabā yeli ki gice gündüz berāber oldıḳda gün ṭoġusından ese)

Ve eṭrabe (daḫı şevḳa ve sürūra getürdikce) **el-ʿīse** (cinsi eyü develeri) **ḥādi'l-ʿīsi** (ol develeri sürici) **bi'n-naġami** (güzel āvāzlar ile)

BAZI NOTLAR

- **Metnin müellifi bilinmemesine rağmen kullanılan dil, tercümedeki kelime tercihleri, eklerin kullanımı vb. karinelerle metnin 14. yüzyılın sonunda veya 15. yüzyılda telif edildiği söylenebilir.**
- **Eser, günümüzde yaygın olarak kullanılmayan ve bazısı da eskicil hâle gelmiş kelimelerin kullanılması bakımından dikkat çekicidir.**
- **Genellikle satır altı *Bürde* tercümelerinde rastladığımız şekilde bu tercümede de bazı kelimelerin ya da kısımların tercüme edilmediği görülmektedir.**
- **Eserde kullanılan Türkçenin güzelliği ve metnin eski Anadolu Türkçesi dönemine ait özellikleri barındırması, ayrıca satır altı ender rastlanan *Bürde* tercümelerinden biri olması eseri, kitabımıza almamızın sebepleri arasındadır.**